

GODLY PLAY TERVEEN LEIKKI-ikäISEN LAPSEN HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN OSANA

Jussi Valkonen

Opinnäytetyö, syksy 2011

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Diak Etelä, Helsinki

Hoitotyön koulutusohjelma

Diakonisen hoitotyön

suuntautumisvaihtoehto

Sairaanhoitaja (AMK) +

diakonissan virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Valkonen, Jussi. Godly Play terveen leikki-ikäisen lapsen hyvinvoinnin edistämisen osana. Diak Etelä, Helsinki, syksy 2011, 49 s., 3 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Hoitotyön koulutusohjelma, Diakonisen hoitotyön suuntautumisvaihtoehto, sairaanhoitaja (AMK) + diakonissan virkakelpoisuus.

Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa uutta tietoa Godly Play -menetelmästä ja sen käytöstä terveän leikki-ikäisen lapsen hyvinvoinnin edistämiseksi. Tuotetun tiedon perusteella Salon evankelis-luterilainen seurakunta voi kehittää omaa toimintaansa Godly Playn käytössä.

Aineisto opinnäytetyöhön kerättiin koulutuksen saaneilta Godly Play -ohjaajilta Salon evankelis-luterilaisessa seurakunnassa. Ohjaajat vastasivat esseemuotoisesti kirjallisesti esitettyyn kysymykseen oman kokemuksensa pohjalta.

Tutkimusaineisto analysoitiin kvalitatiivisesti sisällönanalyysillä. Aineistosta etsittiin ne ilmaukset, jotka olivat kategorisoitavissa lasten hyvinvoinnin osatekijöiden alle. Hyvinvointi oli jaettu osatekijöihin Opetus- ja kulttuuriministeriön kansallisten lasten hyvinvoinnin indikaattorien avulla. Nämä indikaattorit olivat materiaallinen elintaso, terveys, oppiminen, turvallinen kasvuympäristö, osallistuminen ja sosiaalinen toiminta sekä yhteiskunnan tarjoama tuki ja suojelu.

Godly Play -ohjaajien mielestä menetelmän käyttö vaikutti lasten hyvinvointiin oppimisen, terveyden, turvallisen kasvuympäristön sekä osallistumisen ja sosiaalisen toiminnan indikaattorien alueella. Godly Playlla oli ohjaajien mielestä vaikutusta vuorovaikutussuhteisiin ja sosiaaliseen kehitykseen sekä kielelliseen kehitykseen. Ohjaajat olivat huomioineet yhteyden omanarvontunnon lisääntymiseen ja perusturvallisuuden tuntemukseen. Vaikutus hengelliseen terveyteen nähtiin voimakkaana.

Hengellisen terveyden osa-alueella tehtiin seuraavat johtopäätökset. Godly Playlla on sielunhoidollisia ominaisuuksia, joita työssä on perusteltu nykytutkimuksen käsityksellä lasten sielunhoidosta. Sielunhoidolliset ominaisuudet ovat läsnä aina tuokioissa riippumatta siitä, tunnistetaanko lapsiryhmissä sielunhoidon tarpeessa olevaa lasta vai ei. Godly Playn vaikutus hengelliseen terveyteen lapsilla on positiivinen perustuen aineistosta tehtyyn analyysiin.

Asiasanat: Godly Play, hyvinvointi, terveys, hengellinen terveys, sielunhoito, sisällönanalyysi

ABSTRACT

Valkonen, Jussi

Godly Play Being Part of Wellbeing with Pre-school-aged Children.

49 p., 3 appendices. Language: Finnish. Helsinki, Autumn 2011.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Nursing, Option in Diaconal Nursing. Degree: Nurse.

The aim of the study was to discover how Godly Play affected the wellbeing of pre-school-aged children. The data was collected in partnership with the Evangelical Lutheran church in the city of Salo in south-western Finland. Godly Play is largely used there. Six trained Godly Play storytellers wrote an essay to answer the question how they thought Godly Play affected the wellbeing of children.

Content analysis was used to find out what trained Godly Play storytellers wanted to say on the issue. The wellbeing of children was determined by the Finnish national indicators of the Ministry of Education and Culture.

The main results showed that Godly Play was linked to the health and the learning of the children. Godly Play also had influence on the security of the growth environment of children as well as social activities and social participation. On the psycho-social area, the trained Godly Play storytellers had noticed that Godly Play seemed to increase the self-esteem of children.

Following conclusions were made: The influence of Godly Play for the spiritual health of children is notable. Godly Play can be considered to be pastoral care for children but it is used even in groups where the need of pastoral care is not immediately or clearly detected.

Keywords: Godly Play, wellbeing, spiritual health, pastoral care

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2.1 Terveyden edistäminen	8
2.2 Leikki-ikäisen hyvinvoinnin kriteerit	10
2.2.1 Osallistuminen ja sosiaalinen toiminta	10
2.2.2 Oppiminen	12
2.2.3 Lapsen terveys	12
2.2.4 Turvallinen kasvu ympäristö	13
2.3 Leikki lapsen hyvinvoinnin osana	14
2.4 Godly Play	15
2.4.1 Godly Playn historiaa	15
2.4.2 Kertomukset Godly Playssa	16
2.4.3 Godly Play opetus- ja leikkituokio	18
2.5 Godly Play osana hyvinvointia	19
2.6 Yhteenveto opinnäytetyön keskeisistä käsitteistä	20
3 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TAVOITTEET	22
4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	23
4.1 Tutkimusympäristö	23
4.2 Tutkimusaineiston hankinta	24
4.3 Tutkimusaineiston analysointi	25
5 TUTKIMUKSEN TULOKSET	27
5.1 Godly Play osana leikki-ikäisen lapsen hyvinvointia	27
5.1.1 Osallistuminen ja sosiaalinen toiminta	27
5.1.2 Oppiminen	28
5.1.3 Terveys	29
5.1.4 Turvallinen kasvu ympäristö	30
5.2 Yhteenveto tuloksista	32
6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	33
6.1 Tutkimustulosten tarkastelu	33

6.2 Tutkimustulosten tarkastelu sielunhoidollisesta näkökulmasta	35
6.3 Eettisyys	36
6.4 Luotettavuus	38
6.5 Jatkotutkimusehdotukset	39
6.6 Oma ammatillinen kasvu opinnäytetyöprosessin aikana	41
LÄHTEET	43
LIITTEET	47
LIITE 1 Saatekirje tutkimukseen osallistuville	47
LIITE 2 Esimerkki analysoinnista	48
LIITE 3 Tutkimuslupa-anomus	49

1 JOHDANTO

Lasten hyvinvointi on tärkeä asia yhteiskunnassamme. Hyvinvointiin vaikuttaa voimakkaasti yhteiskunnalliset, sosiaaliset ja fyysiset tekijät. Sosiaali- ja terveysalalla ollaan voimakkaasti tekemisissä sellaisten asioiden kanssa, jotka vaikuttavat lasten hyvinvointiin. Myös kirkollisella sektorilla tehdään paljon lapsityötä, ja tällä työllä on suuri vaikutus lasten hyvinvointiin.

Opinnäytetyössäni tutkin Godly Playn vaikutusta lasten hyvinvointiin seurakunnan sektorilla. Godly Play, Suuri leikki, on uskontopedagoginen menetelmä ja se on laajasti käytössä kristillisessä maailmassa. Tämä opinnäytetyö on kvalitatiivinen tutkimus ja on toteutettu yhdessä Salon evankelis-luterilaisen seurakunnan kanssa. Kuusi Godly Play -ohjaajaa vastasi kirjalliseen kysymykseen esseillä, joista aineisto tutkimukseen on hankittu.

Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa uutta tietoa Godly Play -menetelmästä ja sen käytöstä terveen leikki-ikäisen lapsen hyvinvoinnin edistämiseksi. Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata Godly Playn merkitystä leikki-ikäisen terveen lapsen hyvinvoinnille. Salon seurakunta voi hyödyntää saatua tietoa omassa kehittämistoiminnassaan, mutta Godly Playn käyttäjät muuallakin saavat uutta tietoa siitä, kuinka Godly Play vaikuttaa lasten hyvinvointiin.

Haapala (2006) on aiemmin tutkinut Godly Playn käyttöä alakouluikäisten lasten parissa. Tällöin hän lähestyi aihetta lasten näkökulmasta, mutta tässä opinnäytetyössä on käsitelty ohjaajien kokemusta, ja keskitytty leikki-ikäisiin lapsiin.

Hakulinen (2011, 2) on tutkinut Godly Playn käytön laajuutta Suomessa seurakunnan työssä. Godly Play on tullut Suomeen verrattain myöhään. Sitä on alettu käyttää Suomessa vasta 2000-luvulla, vaikka sen voidaan katsoa syntyneen nykyisessä muodossaan jo 1970-luvulla. Sen juuret ulottuvat paljon kauemmas. Tutkimuksessa käy ilmi, että Godly Playn käyttäjiä on Suomessa vielä melko

vähän. Hakulisen mukaan menetelmää käytetään jo nyt paljon seurakunnan ulkopuolella eri työaloilla.

Tämä opinnäytetyö antaa uutta tietoa siitä, millaisia vaikutuksia Godly Play -menetelmän käytöllä on lapsiin. Menetelmästä kaivataan uutta tietoa, koska se saavuttaa yhä enemmän suosiota. Paitsi että Godly Play on uskontopedagoginen menetelmä, se on myös menetelmä lasten hyvinvoinnin lisäämiseen, ja tästä syystä tarvitaan lisää tutkimusta siitä.

2 GODLY PLAY OSANA LEIKKI-ikäISEN LAPSEN HYVINVOINTIA

2.1 Terveyden edistäminen

Lapsen kasvuun, kehitykseen ja hyvinvointiin vaikuttavat monet tekijät. Perimän lisäksi esimerkiksi perheen yleinen hyvinvointi vaikuttaa sekä perheen ja kasvuympäristön kulttuuri. Tämän lisäksi ympäristössä on aina runsaasti tekijöitä, jotka vaikuttavat joko myönteisesti tai murentavasti lapsen hyvinvointiin. Lasten ja perheiden arjessa terveyden edistäminen tapahtuu elämän eri sektoreilla, joita voivat olla esimerkiksi asuinyhteisö, koulu, päiväkotiki ja asuinkunta. Hyvinvoinnin edistämistä voi tapahtua kaikilla elämän osa-alueilla, ja erityisesti ammattilaisilla on velvollisuus toimia puolestapuhujina terveyden edistämässä kaikilla yhteiskunnan tasoilla. (Lindholm 2004, 14–16.) Lapsiperheiden arjessa myös seurakunnat ovat yksi arkielämän areena. Siellä lapsityöntekijöillä on oma osansa, oma ammattitaitonsa ja omat menetelmänsä lasten hyvinvoinnin lisäämiseksi.

Etiikka on perustana terveyttä edistävälle toiminnalle. Terveyden edistäminen on arvotyöskentelyä, ja siinä pyritään mahdollistamaan inhimillisen elämän toteutumista. Terveyden edistäminen on muun muassa terveellisen yhteiskuntapolitiikan kehittämistä, terveellisen ympäristön aikaansaamista, yhteisöjen ja henkilökohtaisten taitojen kehittämistä, ja terveyspalvelujen uudistamista. (Pietilä, Länsimies-Antikainen, Vähäkangas & Pirttilä 2010, 15–18.)

Erään tulkinnan mukaan terveyden edistäminen voidaan nähdä sairauksien ehkäisemisenä eli preventioina. Preventio voidaan jakaa kolmeen osaan primaaripreventioon, sekundaaripreventioon ja tertiaaripreventioon. Näistä kolmesta alaluokasta ainoastaan primaaripreventio on puhtaasti ennaltaehkäisevää. Muissa korjataan enemmän tai vähemmän myös jo syntyneitä vahinkoja. Primaaripreventio on toimintaa ennen kuin sairaus on alkanut kehittyä ja se vähentää alttiutta sairastua tautiin. Primaariprevention toimenpiteet estävät riskitekijän vaikutukset ennen kuin ne ehtivät vaikuttaa. Sekundaaripreventiossa pyritään estämään sairauden pahentuminen, ja pienentämään sen vaikutusta. Tertiaari-

preventio on toimintaa, jolla pyritään estämään jo olemassa olevan sairauden pahentuminen, ja tertiaripreventiossa on mukana kuntouttava ote. (Koskenvuo & Mattila 2009.)

Toisen tulkinnan mukaan terveyden edistäminen koostuu sekä preventiosta että promootiosta. Promootiossa pyritään luomaan elinoloja ja kokemuksia, jotka tukevat ja auttavat kehittymään. Promootionäkökulmasta terveyden edistämisen tehtävänä on ylläpitää ja vahvistaa niitä tekijöitä, jotka ylläpitävät terveyttä. Sisäisiä tekijöitä ovat terveelliset elämäntavat, myönteinen elämänasenne, kohe-renssein tunne, itsetunto, kyky ratkaista konflikteja, kyky oppia, perusturva, myönteinen kiintymisen kokeminen, arvostetuksi ja hyväksytyksi tulemisen kokeminen ja hyvät ihmissuhde ja vuorovaikutussuhdetaidot. Ulkoisia tekijöitä ovat perustarpeiden tyydyttyminen, perustoimeentulo, tiedontarpeen tyydyttyminen, sosiaaliset verkostot, myönteiset roolimallit, turvallinen ympäristö ja julkiset palvelut. Terveyden suojelussa kyse on yksilön ja yhteisön voimavarojen vahvistamisesta. (Savola & Koskinen-Ollonqvist 2005, 13–14.)

Tässä opinnäytetyössä hyvinvoinnin edistämiseksi katsotaan sekä preventio että promootio. Näitä käsitteitä on usein vaikeaa erotella toisistaan, mutta kumpaakaan ei voida jättää huomiotta toisen kustannuksella. Promootiossa ylläpidetään positiivista terveyttä, ja vahvistetaan voimavaroja. Tämä voidaan yksistään katsoa hyvinvoinnin edistämiseksi, ja siksi on päänäkökulma tässä tutkimuksessa. Jos jokin tutkimuksessa esille nouseva toimintatapa kuitenkin selkeästi myös estää jotakin spesifistä sairautta, tai jopa korjaa syntynyttä vauriota, täytyy se huomioida hyvinvoinnin edistäjänä. Tällöin on kyse preventiosta. Lähtökohtaisesti promootion näkökulma on kuitenkin ensisijainen. Vaikka esille tulevat preventiiviset asianhaarat ovat mahdollisia, se ei opinnäytetyössä tarkoita, ettei promootio olisi hyvinvoinnin edistämistä.

2.2 Leikki-ikäisen hyvinvoinnin kriteerit

Leikki-ikä voidaan jakaa varhaiseen ja myöhäiseen leikki-ikään. Varhainen leikki-ikä tarkoittaa ikävuosia yhdestä kolmeen, ja myöhäinen ikävuosia kolmesta kuuteen. Leikki-iässä lapsi oppii monia fyysisiä ja sosiaalisia taitoja, mutta leikki-ikänsä aikana fyysinen kasvu koko ajan hidastuu. Kehityksen etenemiseen vaikuttavat muun muassa persoonallisuus, perimä ja ympäristön virikkeellisyys. (Ivanoff, Risku, Kitinoja, Vuori & Palo 2007, 60.)

Opetus- ja kulttuuriministeriö on vuonna 2011 saanut valmiiksi Suomeen kansalliset lasten hyvinvoinnin indikaattorit, jotka pohjautuvat YK:n lasten oikeuksiin. Ministeriön alaisuudessa toimineen työryhmän ehdotukset indikaattoreiksi ovat materiaalinen elintaso, terveys, oppiminen, turvallinen kasvuympäristö, osallistuminen ja sosiaalinen toiminta sekä yhteiskunnan tarjoama tuki ja suojeleminen. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2011, 40.) Tässä tutkimuksessa on keskitytty tarkastelemaan terveyttä, oppimista, turvallista kasvuympäristöä, osallistumista ja sosiaalista toimintaa. Yhteiskunnallinen ja materiaalinen taso on rajattu pois. Seuraavissa kappaleissa on kirjoitettu auki leikki-ikäisen lapsen hyvinvointi tutkimuksessa mukana olevien indikaattorien alueella.

2.2.1 Osallistuminen ja sosiaalinen toiminta

Vuorovaikutussuhteet ovat keskeisessä asemassa lapsen psyykkisessä kehityksessä. Se ei ole yhteydessä ainoastaan psyykkiseen ja sosiaaliseen kehitykseen, vaan myös neurofysiologiseen kehitykseen ja geenien toimintaan. Ympäristön ja geneettisen perimän perusteella ihmiselle kehittyy fenotyyppi eli yksilön ilmiö. Ympäristön vaikutukset ohjaavat sitä, kuinka geenit toimivat. Lapsen kehitys on tulosta jatkuvasta vuorovaikutuksesta lapsen, perheen ja sosiaalisen ympäristön antamien kokemusten välillä. (Tamminen 2004, 50–52.)

Kielellinen kehitys edellyttää, että lapsen fyysinen anatomia puheentuottamisen alueella kehittyä normaalisti. Myös aivojen täytyy olla riittävän kehittyneet.

Lapsi oppii, jos hän saa riittävästi kielellisiä virikkeitä. Esikouluikäinen keskittyy kuuntelemaan puhetta, ja esittää kysymyksiä. Hän oivaltaa kielen merkityksen kommunikaatiossa. Verbaaliselle kehitykselle on tärkeää, että lapselle puhutaan paljon, ja hänelle selitetään asioita. (Ivanoff, Risku, Kitinoja, Vuori & Palo 2007, 62.) Kielellisten ja kommunikaatiotaitojen ohjauksessa tulee kiinnittää huomiota puheeseen. Sen tulee olla lapselle suunnattua, ja sitä tulee täydentää ilmein, elein ja koko kehon liikkein. Eloisa ilmeikäs puhe kiinnittää lapsen huomion. Vetoaminen lapsen omiin kokemuksiin ja toiminnallisuuteen auttaa. Vuorovaikutustilanteissa lapselle tulee antaa aikaa hahmottaa kokemaansa. Keskeistä vuorovaikutuksessa on, kuinka paljon aikuisella on mahdollisuus osallistua lapsen toimintaan. Parhaimmat tulokset kielellisten taitojen ohjaamisessa saadaan leikinomaisissa tilanteissa, koska silloin lapset ovat kiinnostuneita ja halukkaita oppimaan. (Lyytinen, Korkiakangas & Lyytinen 2000, 120–121.)

Lapsen **sosiaalinen kehitys** kulkee käsi kädessä tunne-elämän kanssa. Lapsen perusluottamuksen kivijalka rakennetaan leikki-iässä ja aluksi kiinteä suhde vanhempiin on hyvin tärkeä. Hoiva ja huolenpito tukevat sosiaalista kehitystä. Turvallinen ja myönteinen vanhempi–lapsi-suhde helpottaa lapsen irtautumista vanhemmista. Kolmivuotias lapsi osaa jonkin aikaa leikkiä ja toimia itsenäisesti toisten lasten kanssa, ja nelivuotiaskin tarvitsee vielä paljon aikuisen tukea kanssakäymiseen. Sen sijaan viidestä vuodesta eteenpäin sosiaalisuus lisääntyy, ja lapsi haluaa itse jakaa ilot ja surut toisten lasten kanssa. Tästä eteenpäin lapsi osaa ottaa huomioon toisten lasten tunteita. (Ivanoff, Risku, Kitinoja, Vuori & Palo 2007, 61.)

Lapsen psyykkistä hyvinvointia havainnoitaessa voidaan ottaa huomioon yleisvaikutelma, ja fyysinen kehittyneisyys. Aktiivisuus ja koordinaatio otetaan huomioon motoriikkaa havainnoitaessa. Vuorovaikutus kontaktin ottamisessa huomioidaan samoin kuin lapsen tunnetila. Lapsen ajattelun tasoa arvioitaessa otetaan huomioon ymmärtäminen ja ilmaiseminen, kognitiiviset toiminnot, tarkkaavaisuus ja älyllinen taso. (Sourander, Aronen 2009, 556–560.)

2.2.2 Oppiminen

Oppiminen on lapsen psyykkisen kehityksen osatekijä. Leikki-iässä mallioppiminen on tehokasta. Lapsi seuraa toisten toimia, ja painaa niitä mieleensä. Sitteen hän tilaisuuden tullen kokeilee niitä itse. Mallioppiminen edesauttaa ennen kaikkea sosiaalista vuorovaikutusta, roolikäyttäytymistä ja tunnesuhteita. Kognitiivisella oppimisella tarkoitetaan oppimista kielellisten käsitteiden avulla. Siinä lapsi antaa kokemuksilleen tulkinnan, ja näiden tulkintojen merkitys on keskeistä. Tällainen oppiminen on nopeaa, ja kouluikäisellä se jo keskeinen oppimisen muoto. (Nieminen 2004, 54–56.)

Yhdessä leikkiminen parantaa lasten vuorovaikutustaitoja, ja rakentaa yhteisöllisyyttä. Yhteisön jäsenenä lapset harjoittelevat elämän kannalta tärkeitä taitoja. Tällaisia ovat jakaminen, toisten ystävällinen kohtelu, itsensä ilmaiseminen, roolin otto ja vuorovaikutustaidot. Vuorovaikutuksessa toisten kanssa lapset oppivat tärkeitä taitoja, esimerkiksi johtamaan ja seuraamaan toisia, sekä tekemään yhteistyötä ongelmatilanteissa. Tätä tapahtuu erityisesti leikkiessä. Leikki muodostaa lasten keskinäisen toiminnan tärkeimmän kontekstin. Se luo ympäristön, jossa lapset oppivat sisäisen motivaation ja omaehtoisen toiminnan kautta. Samalla rakennetaan ystävyysuhteita ja vertaisyhteisöjä. Leikki muodostaa ainutlaatuisen rikkaan vuorovaikutusympäristön, jossa syntyy yhteistä toimintaa, ja samalla keskinäiset sosiaaliset suhteet kehittyvät. Leikkiminen on rikasta ja monimuotoista toimintaa. Se ei ole vain vallitsevan kulttuurin teemojen uudelleen tuottamista, vaan ainutlaatuinen prosessi, jossa lapset antavat uusia muotoja kulttuurin arvoille ja asenteille. (Ikonen 2006, 149–165.)

2.2.3 Lapsen terveys

Lapsen **fysiologinen kehitys** on solujen lukumäärän ja koon lisääntymistä. Fyysinen kasvu ja kehitys ovat jatkuvia tapahtumia, jotka alkavat jo hedelmöitymisessä ja jatkuvat koko lapsuuden. Fyysiseen kasvuun vaikuttavat sekä ympäristö että perintötekijät. Näiden kahden tekijän osuutta kehitykseen ei voida

erottaa toisistaan. (Karling, Ojanen, Sivén, Vihunen & Vilén 2008, 120.) Yhteisissä ruokailutilanteissa voidaan tavoitteellisesti opetella sekä ruokailutaitoja että syömistottumuksia. Läheiset ihmiset vaikuttavat omilla valinnoillaan ja esimerkeillään ruokatottumusten kehittymiseen. Ruokailutilanteen ilmapiiri vaikuttaa ratkaisevasti siihen, mistä lapsi oppii pitämään, ja mitä hän syö. Kiireettömyys ja lapsen huomioiminen auttavat ilmapiirin luomisessa. Leikki-ikäinen tarvitsee selkeät ohjeet toivotusta käyttäytymisestä. Kiittäminen ja kannustaminen kuuluvat olennaisesti ruokailutapojen ohjaukseen. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2004, 185–187.) Ravitsemus kuuluu olennaisesti fysiologiseen kehitykseen, mutta perustarpeita on lisäksi uni, lepo, ulkoilu ja siistiksi oppiminen (Karling ym. 2008, 214–234).

Henkinen ja hengellinen terveys ovat osa yksilön ja yhteisön hyvinvointia. Yksilön tasapainoinen suhde kulttuuriin ja lisäksi eksistentiaalinen pohdinta ovat osa henkistä ja hengellistä terveyttä. Tätä terveyttä voidaan tukea spiritualiteettia tukevalla hoitotyöllä. (Karvinen 2009, 183–184.) Lapsi voi käsitellä hengellisiä asioita leikkiessään. Lapselle hengellisyys voi merkitä turvallisten tilanteiden muistelemista. Lasten hengellisiin tarpeisiin vastaaminen edellyttää hengellisyyden moni-ilmeisyyden ymmärtämistä. Lapsella tulee olla mahdollisuus pohtia yhdessä aikuisen kanssa. (Gothóni 2009, 38–40.) Nykytutkimuksen valossa lasten sielunhoidossa keskeistä on, että lapsi tulee nähdä ja kuulla. Tärkeää on, että lapselle kyetään antamaan tilaa, ja että lapsi saa olla lapsi. (Jalovaara 2008, 66.)

2.2.4 Turvallinen kasvuympäristö

Turvallisuuden perustuntemus lähtee vanhempien läsnäolosta. Mitä parempi vanhempi–lapsi-suhde on, sitä helpommin lapsi oppii suhtautumaan ja luottamaan ympäristöönsäkin. Perusluottamus on lähtökohta sosiaaliselle kehitykselle. Lasta hoitavien aikuisten kasvatuserätykset liittyvät turvallisuuteen. Lapsen kasvatuksessa tulee olla ymmärtämystä, turvaa ja hellyyttä. Loukkaava käytös on juridisesti kiellettyä. Kasvatuksessa on mahdollista pyrkiä dialogiseen ottee-

seen. Tällöin suhde lapseen kehittyy tasolle, jossa aikuisella ei ole hallitsevaa auktoriteettiasemaa. (Ivanoff, Risku, Kitinoja, Vuori & Palo 2007, 62–65.)

Ryhmäkäyttäytyminen kuuluu olennaisesti mukaan lapsen tasapainoisessa kehittämisessä. Ilman ystäviä lapsi kärsii yksinäisyydestä. Suhteet toisiin lapsiin ovat erittäin tärkeitä, koska lasten sosiaaliset taidot kehittyvät ryhmäkokemuksista. Käsitelmä omasta itsestä suhteessa muihin kehittyy ja identiteetti selkiytyy. Lapset matkivat toisiaan ja haluavat olla samanlaisia erityisesti ryhmätilanteissa. Kasvattajat käyttävät tätä hyväksi opetuksessa ja sosiaalistamiskasvatuksessa. Tällöin kasvattaja voi luoda normeja ja esikuvia lapsille. Sellaisissa ryhmissä, joissa aikuiset eivät suoranaisesti ohjaa, lapset voivat leikkiessään omin ehdoin ja yhdessä käsitellä kokemuksiaan. (Almqvist 2004, 80–81.)

Oman tahdon ja **omanarvontunnon** kehittymisen tukeminen on keskeinen osa lapsen terveydenedistämistä. Leikki-ikäisillä esiintyy usein uhmakkaita kohtauksia. Koska leikki-ikäinen ei vielä hallitse hyvin tunteitaan ilman aikuisen apua, häntä ei saa jättää yksin tunteellisissa tilanteissa. Sääntöjen merkitys lapselle on tällöin hyvin tärkeä. Leikki-ikässä opitaan toimimaan sääntöjen mukaan, kun ne selitetään lapsille tarkasti. Myös toisto on tärkeää. (Ivanoff ym. 2007, 61–62.) Vanhemmat kasvattavat lapsensa ja luovat heille säännöt, mutta kaikki lasten kanssa työskentelevät aikuiset osallistuvat tehtävään. He ovat mukana auttamassa lapsia ymmärtämään, millaisessa maailmassa elämämme, ja millaisilla säännöillä täällä pelataan.

2.3 Leikki lapsen hyvinvoinnin osana

Lapset eivät pysty puhumaan ongelmistaan ja tunteistaan kuten aikuiset. Heidän luonnollinen ilmaisumuotonsa on **leikki**. Leikkimistä käytetään hyväksi lasten psykoterapiassakin. Lapselle voidaan antaa mahdollisuus esimerkiksi maa-laamiseen tai nukketeatterin leikkimiseen, ja tätä kautta lapsi saa mahdollisuuden käyttää mielikuvitustaan ja pohtia asioita. Psykoterapiassakin terapeutti

saattaa itse leikkien auttaa lasta löytämään ratkaisuja ongelmiin ilman, että terapeutti tekee sanallisia tulkintoja. (Cederblad 1992, 256.)

Leikkiessään lapset tekevät omaa työtään, ja samalla tutkivat ympäristöään. Matkiminen on heille olennaista. Jo neljävuotiaat pystyvät helposti kuvittelemaan roolileikkejä, ja myöhemmin leikkiminen onnistuu täysin omaehtoisesti. Leikin varjolla tapahtuu paljon oppimista läpi koko lapsuuden, mutta varhaisimmassa vaiheessa kehitystä lapset oppivat leikkimällä myös päivittäisiä toimintoja. (Ivanoff ym. 2007, 65–66.)

2.4 Godly Play

Jerome Berryman on kehittänyt uskontokasvatuksellisen menetelmän nimeltä Godly Play (Ahtiainen 2005, 106,) jolla on vaikutuksia lapsen kieleen ja eksistentiaaliseen ajatteluun. Godly Play on Raamatun kertomuksiin liittyvä kerronta- ja työskentelymenetelmä. Se korostaa oppimista leikin kautta. Godly Playta ohjaa selkeä metodi, jonka avulla Godly Play -tuokio järjestetään. (Luodeslampi 2004, 170.) Godly Play on uskontopedagoginen menetelmä, joka tuo kristillisen uskonnon ja uskonnollisen elämän lähemmäs lasta.

2.4.1 Godly Playn historiaa

Godly Play on uskontokasvatuksen menetelmä, joka perustuu montessoripedagogiikkaan. Maria Montessori oli tiedenainen, joka suoritti lääketieteen tutkinnon Roomassa vuonna 1896. Neljäkymmentävuotiaana hän poistatti nimensä Rooman lääkäriluettelosta, ja omistautui kasvatukselle, lasten puolesta puhumiselle ja uskontokasvatukselle. Tästä sai alkunsa montessoripedagogiikka, joka on levinnyt kaikkialle maailmaan. Montessorin pedagogiikassa oli pitkin matkaa mukana uskonto ja hengellisyys. (Berryman 2004, 115–119.) Godly Playn juuret ovat montessoripedagogiikassa. Lasten kasvatusta ja lasten puolesta puhuminen

ovat alusta alkaen olleet mukana montessoripedagogiikassa. Nämä arvot ovat välittyneet myös Godly Playn syntyprosessiin.

Montessorin työtä jatkoivat myöhemmin eteenpäin muun muassa E. M. Standing ja Sofia Cavalletti. Heidän myötänsä montessoripedagogiikkaa alettiin laajasti hyödyntää kasvatuksessa ja opetuksessa mukaan lukien uskonto. Cavallettista voidaan sanoa, että hän ei tarjoa opetusta vastaukseksi elämän teologisiin kysymyksiin. Sen sijaan hän antaa lapsille merkkejä, joiden avulla lapset saattavat päästä jumalasuhteen keskiöön. Cavallettille voidaan osoittaa useita saavutuksia montessoripedagogiikan kehityksessä, mutta mainittakoon tässä nyt ekumeenisen hengen luominen ja täsmällisen teologisen perustan kehittäminen. (Berryman 2004, 119–132.) Ekumeeninen luonne Godly Playssa merkitsee sitä, että koska kertomuksia ei pueta sanatarkkaan muotoon, lapsen uskonnollisella pohjakasvatuksella ei ole niin suurta merkitystä. Teologisiin erimielisyyksiin ei Godly Playssa näin ollen törmätä.

Jerome W. Berryman on episkopaalinen pappi ja kokenut montessoriopettaja. Cavallettilla oli uskonnollista havainnollistamismateriaalia liittyen montessoripedagogiikkaan, ja Berryman tutustui tähän materiaaliin, ja alkoi käyttää tätä kouluissa ja kirkoissa. Syntyi Hyvän paimenen katekeesi -niminen verkosto, joka tarjosi koulutusta opettajille. Tämä organisaatio on levinnyt laajalle, ja se pitää esillä Cavallettin työtä. Berryman on voinut kehittää työtavan eli uskontopedagogisen menetelmän nimeltä Godly Play perustuen tähän Cavallettin työhön, koska olemassa oleva organisaatio on ollut niin menestykselinen. (Berryman 2004, 110–115.)

2.4.2 Kertomukset Godly Playssa

Kristillisen perinteen kerronnassa on suurta rikkautta ja voimaa. Se muistuttaa suuresti taidemuotoa. Kerrontaa täytyy käyttää, jotta sitä voi oppia. Godly Playssa kristittyjen pyhää kirjaa Raamattua kerrotaan uskontopedagogisen menetelmän avulla. Pyhät kertomukset vahvistavat keskinäisen yhteyden tunnetta

ja tarjoavat rakennusaineita kypsän kristillisen identiteetin syntymiselle. Vertaukset taas antavat kasvualustan luovuudelle. (Berryman 2004, 7–30.) Oma mielipiteeni on, että itse kokemalla on helpompi ymmärtää, mitä Godly Play on, kuin lukemalla kirjoista. Tällöin ymmärtämistä tapahtuu myös tunteen tasolla, eikä ainoastaan ajatuksissa. Godly Playssa on paljon samaa kuin leikkimisessä, ja lapset voivatkin tuokion joissakin vaiheissa itse leikkiä, jos haluavat. Godly Play on menetelmä, mutta se ei koostu ohjatusta leikkimisestä, vaan tuokiolla on selkeä kaava.

Lapset elävät hyvin symbolirikkaassa maailmassa, jossa kaikki on mahdollista. Rituaaleilla ja riiteillä on heille usein suuri merkitys, ja usein lapset saavatkin symboleista enemmän irti kuin aikuiset. Riitit ja rituaalit ovat puhuttuja tapahtumia, joissa symboliset tapahtumat saavat sijaa. Tarkasti sanottuna riitti on ne puhutut sanat, jotka jokin seremonia sisältää. (Grossoehme 1999, 119–122.) Godly Play on siksi erityislaatuinen menetelmä, että siinä yhdistyvät samaan aikaan toiminta ja sana. Kertomukset ovat ikivanhoja, ja Godly Playssakin ne ovat sanallisessa muodossa. Silti koko ajan esillä on myös materiaali sekä toiminta. Perustuen edellä olevaan lähteeseen voi ajatella, että lapset saavat Godly Playsta irti jopa enemmän kuin aikuiset, koska käsittävät symbolimerkitykset voimakkaammin.

Kaikki tietävät, mitä leikkiminen ja pelaaminen ovat, mutta on hyvin vaikeaa puheke sanoiksi se, mitä kaikkea leikkiminen sisältää. Suomeksikin voidaan käyttää termiä ”leikitään että,” ja tämä ei silloin konkreettisesti tarkoita leikkimistä. Termi kuitenkin jonkin verran avaa käsitettä. Kun ihminen sanoo ”leikitään että,” hänellä on ikään kuin pilkettä silmäkulmassa, ja esille heitetään toden, ja mielikuvituksen käsitteitä. Tästähän viimekädessä leikkimisessä ja pelaamisessa on kyse. (Berryman 1995, 13–15.) Leikki, peli ja nauru saavat Berrymanin kielenkäytössä erilaisen merkityksen kuin arkikielessä. Berrymanin kielessä ne avaavat mahdollisuudet tutkia suuria elämän kysymyksiä. (Luodeslampi 2003, 77.)

2.4.3 Godly Play opetus- ja leikkituokio

Aikuisen kokemana Godly Play -tuokio alkaa sillä, että tuokiota varten on etukäteen järjestelty tila, jossa tuokio voidaan pitää. Ovella on aina joku aikuinen ottamassa lapset vastaan kokoontumiseen. Ovella lapsilta varmistetaan, että nämä ovat valmiita istuntoon, joka on ehtona sille, että tuokioon voi osallistua. (Berryman 2004, 11–12.) Kun häiriötekijät on poistettu ja ovi suljettu, ohjaaja kutsuu lapset yhdessä piiriin, ja toivottaa jokaisen tervetulleeksi. Kun piiri on valmis, ohjaaja pyytää valmistautumaan kertomukseen. Kertomukseen tarvittava materiaali haetaan niiden omilta paikoiltaan piirin ulkopuolelta, ja lapset seuraavat tätä paikoiltaan. (Berryman 2004, 12.)

Kertomuksen kertominen alkaa tuokiota varten suunnitellun ja tuokiossa käytetyn materiaalin tutkimisella. Lasten huomiota kertomukseen ja kertomuksen materiaaliin kiinnitetään koko ajan erilaisilla toimintatavoilla. Ohjaaja ei esimerkiksi kertomuksen aikana katso ollenkaan lapsiin vaan ainoastaan esiin loihtimaansa kertomukseen. Lapset aistivat tilanteen jännityksen, ja sen, että aikuisille kysymyksessä olevat kertomukset, vertaukset ja liturgiat ovat pyhiä. Siksi lapset seuraavat tilannetta yleensä aina aivan haltioituneina. (Berryman 2004, 13–14.)

Ihmettelyvaiheessa ohjaaja nostaa katseensa lapsiin, ja esittää heille muutamia kysymyksiä. Jokainen, joka haluaa, saa vastata. Ohjaaja kommentoi vastauksia neutraalisti toteamuksin todeksi, eli hän huomioi jokaisen vastauksen, mutta ei arvota niitä hyviksi tai huonoiksi vastauksiksi, eikä myöskään oikeiksi tai vääriksi. Jos lasten vastaukset on mahdollista leikkiä tuokiomateriaalilla, ohjaaja tekee niin. (Berryman 2004, 15–16.) Jos kukaan ei halua sanoa mitään ääneen, ohjaajan on tärkeä muistaa, että hiljaisuuskin on tärkeä osa hengellistä kieltä. Ihmettelyvaiheelle erityistä on, että kysymykset, joita ohjaaja kysyy, ovat jokaiseen kertomukseen erilaisia, ja ne on suunniteltu ennalta. (Ahtiainen 2005, 113–114.)

Reagoimisvaiheessa ihmettely on vaiennut. Nyt lapset saavat lähteä minne tahansa huoneessa. Askartelu- ja piirustusvälineiden paikka näytetään heille.

Reagoimisvaiheessa lapset saavat toteuttaa itseään miten tahansa. Myös leikkinen tuokiomateriaalilla on mahdollista. Yleensä leikit liittyvät kertomukseen, mutta toisinaan syy-yhteyttä on vaikeaa vetää. (Berryman 2004, 17.) Ohjaaja ei korjaa lapsen työskentelyä, eikä muutenkaan vaikuta siihen. Lasta voi auttaa eteenpäin esimerkiksi yksinkertaisella kysymyksellä, jos tuntuu, ettei reagointivaihe etene, mutta jos lapsi ei tartu tähän, hänen annetaan jatkaa itse rauhassa. (Ahtiainen 2005, 114–115.)

Reagoimisvaiheen jälkeen pidetään yhdessä juhlat. Tämän vaiheen on tarkoitus olla rauhallinen yhdessä olon hetki, jossa jokainen saa eteensä jotakin herkullista syötävää tai juotavaa. Rukous liittyy juhlan hetkeen, mutta se tapahtuu osallistujien tasolla. Lapset eivät välttämättä osaa rukoilla muuta kuin aamenen. (Berryman 2004, 17–18.) Juhla on epäsuorasti liitettävissä kristilliseen eukaristiaan, mutta ei ole sitä lapselle. Sen voi ajatella valmistavan lasta siihen, mutta ohjaaja ei puhu asiasta, elleivät lapset ota sitä puheeksi. Sen sijaan ohjaaja keskittyy juhlimaan ja nauttimaan yhdessä lasten kanssa. (Berryman 1995, 92–95.)

Hyvästelyvaihe on hyvin tärkeä. Ohjaaja ojentaa molemmat kätensä vuorollaan jokaisen lapsen puoleen. Lapset joko tarttuvat molempiin käsiin tai halaavat ohjaajaa. Ohjaaja kiittää lapsia mukana olosta. (Berryman 2004, 18.) Opetus- ja leikkituokio voi viedä useita tunteja, jos aikaa on runsaasti, mutta sitä on mahdollista lyhentää, jos aikaa ei ole. Tavoitteena on, että toimintaa on säännöllisesti.

2.5 Godly Play osana hyvinvointia

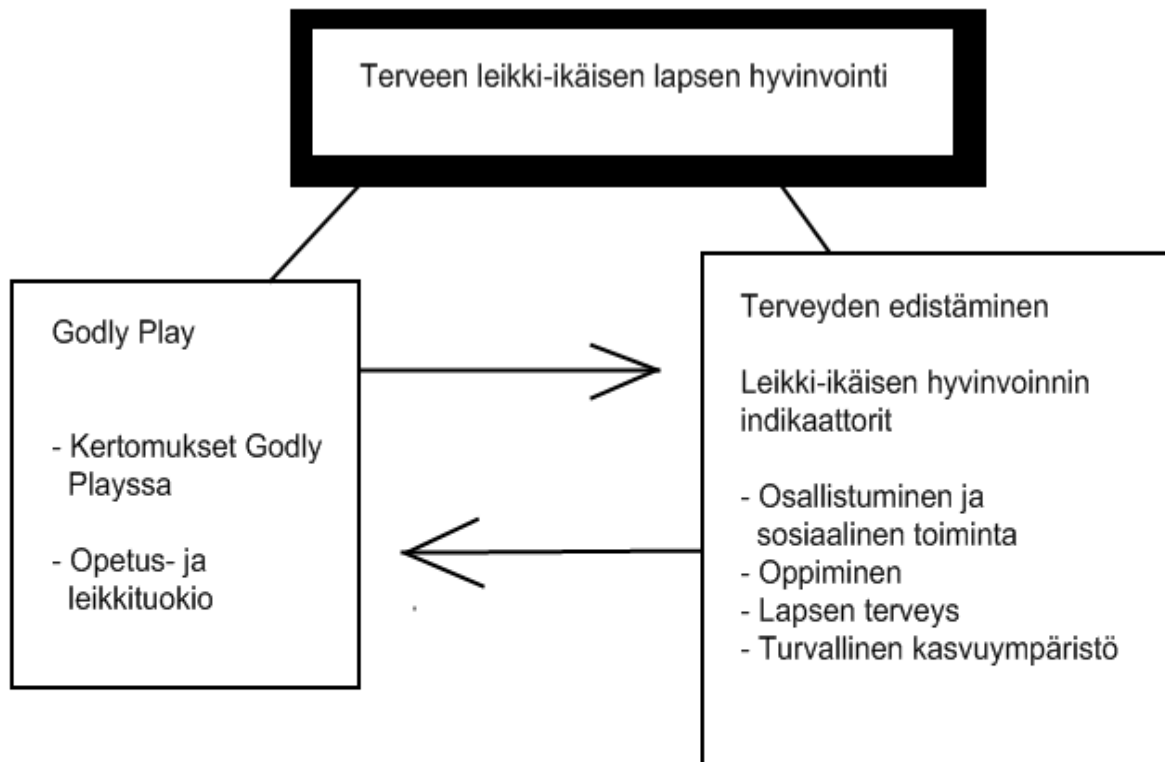
Luodeslammen mukaan (2004, 170–179) Godly Playssa on monipuolinen ja virikkeellinen oppimisympäristö. Godly Playn käyttämä kieli ja tila tähtäävät mahdollisimman helppoon oppimiseen. Godly Playhin kuuluu olennaisesti leikki ja nauru, ja se, että lapsilla on mukavaa. Uskonnollisen kielen kehittyminen ja ymmärtäminen liittyvät Godly Playhin. Lindgren (2005, 94) puhuu yleisemmin

kirkkopedagogiikasta, jonka ytimessä hänen mukaansa on kolme perusasiaa, jotka ovat vuorovaikutteinen viestintä, kiireettömyys ja hengellisyys. (Lindgren 2005, 94.)

Edellisistä lähteistä voi päätellä, että osana kirkon kasvatustyötä Godly Play vaikuttaa lapsen hyvinvointiin. Ainakin vuorovaikutus ja hengellisyys liitetään kirjallisuudessa uskontopedagogiikkaan. Edellisen kappaleen kirjallisuudesta referoidussa tekstissä puhutaan oppimisesta ja kielellisestä kehityksestä. Lisäksi Godly Play on sosiaalista ryhmätoimintaa. Tällaista taustaa vasten Godly Playn vaikutusta lasten hyvinvointiin voidaan tutkia ja kysyä ihmisiltä, jotka läheltä näkevät vaikutuksen lapseen.

2.6 Yhteenveto opinnäytetyön keskeisistä käsitteistä

Opinnäytetyöni sisältää runsaasti lapsen hyvinvointiin liittyvää käsitteistöä. Käsitteet voidaan ryhmitellä usealla eri tavalla, mutta kuviolla 1 pyrin tarkentamaan, kuinka käsitteet liittyvät toisiinsa tässä opinnäytteessä. Opinnäytetyöni lähtökohta on terveen leikki-ikäisen lapsen hyvinvointi. Keskeisimmät käsitteeni ovat leikki-ikäisen terveyden edistäminen ja Godly Play. Godly Play on opetus- ja leikkituokio, joka menetelmänä pohjaa raamatunkertomuksiin. Terveyden edistäminen sisältää paljon erilaisia käsitteitä, jotka ovat opetus- ja kulttuuriministeriön mukaiset lapsen hyvinvoinnin indikaattorit.

Kuvio 1. Kaaviokuva tutkimuksen keskeisistä käsitteistä.

3 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Tutkimuksen tarkoituksena on kuvata Godly Playn merkitystä terveen leikki-ikäisen lapsen hyvinvoinnille. Tutkimuksen tavoite on saada uutta tietoa Godly Play -menetelmästä ja sen käytöstä terveen leikki-ikäisen lapsen hyvinvoinnin edistämiseksi.

Tutkimuskysymys on:

Miten Godly Play edistää terveen leikki-ikäisen lapsen hyvinvointia?

Saatua tietoa voidaan hyödyntää lasten hyvinvoinnin edistämiseksi Godly Play -menetelmän keinoin. Saatua tietoa voidaan hyödyntää etenkin seurakuntien lapsityössä, mutta laajemminkin eri ammattialoilla.

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

4.1 Tutkimusympäristö

Opinnäytetyön aineisto kerättiin Salon evankelis-luterilaisessa seurakunnassa keväällä 2011. Nykyinen seurakunta on syntynyt suur-Salon alueelle kuntaliitosten myötä, ja alueen kirkollinen historia on hyvin vanhaa ulottuen aina varhaiselle keskiajalle asti. Seurakunnassa on jäseniä nykyisin yli 45 000 (Salon seurakunta 2011), mutta kaikkiaan alueella asuu yli 55 000 ihmistä (Salon kaupunki 2011). Salon seurakunnan lapsityö tavoittaa järjestelmällisesti myös seurakunnan ulkopuolisia asukkaita, koska koko Salon kaupungin alueen iltapäiväkerhotoiminta kuuluu Salon seurakunnalle. Tämän lisäksi lapsityöhön Salossa kuuluu pyhäkoulutyö, perhekerhot, päiväkerhot ja perhekirkot. Godly Playta on Salon seurakunnassa ja sen alueella käytetty useita vuosia, ja alueella on runsaasti koulutuksen saaneita Godly Play -ohjaajia. Oheiset taustatiedot tutkimukselle on saatu Salon seurakunnan työntekijöiltä ja vapaaehtoistyöntekijöiltä.

Lapsityöntekijöillä on Salon seurakunnassa monenlaista koulutustaustaa lastentarhanopettajasta lastenhoitajaan ja lisäksi paljon kokemusta lapsityöstä. Godly Play -tuokioita saavat pitää ainoastaan Godly Play -ohjaajan koulutuksen saaneet henkilöt, mutta heistä osa on vapaaehtoistyöntekijöitä omilla paikallisalueillaan. Godly Play -toimintaa järjestetään seurakunnan alueella hyvin monenlaisissa paikoissa, kuten päiväkerhoissa, iltapäiväkerhoissa, kouluissa, päiväkodeissa, työpaikoilla aikuisille, hautausilaisuuksissa, perhepäivähoitoryhmissä sekä vanhusten kerhoissa. Lapsiryhmät voivat olla pieniä muutaman lapsen ryhmiä, mutta yli 20 lastakin on voitu ottaa yhtä aikaa tuokioon mukaan. Tämän lisäksi lapsia tavoitetaan vielä sekaryhmissä, joissa on sekä aikuisia että lapsia.

4.2 Tutkimusaineiston hankinta

Salon seurakunnassa Godly Playta käytetään työvälineenä, joten sen tutkiminen siellä oli mahdollista. Seurakunnassa oltiin kiinnostuneita saamaan lisätietoa Godly Playsta ja seurakunta hyötyy saadusta lisätiedosta oman lapsityönsä kehittämisessä. Godly Play -ohjaajat olivat yhteistyöhaluisia osallistumaan, mutta osallistuminen oli vapaaehtoista. Tutkimus toteutettiin niin, että kuusi Godly Play -ohjaajaa sai kirjallisen kysymyksen yhteyshenkilön välityksellä. Kysymyksen saadessaan ohjaajilla oli mahdollisuus lukea saatekirje tutkimukseen liittyen, josta käy ilmi tutkimuksen lähtökohdat (LIITE 1). Vastaajien tuli lyhyellä esseellä vastata saatuun kirjalliseen kysymykseen ja osallistuvista kaikki vastasivat noin kuukauden sisällä kysymyksen saamisesta, jolloin aineiston analysointi voitiin aloittaa. Esseemuotoisten vastausten pituus vaihteli yhdestä kolmeen sivuun ja osa vastauksista oli kirjoitettu käsin. Yhteensä analysoitavaa tekstiä kertyi noin yhdeksän sivua.

Kyselyn ideana on saada tietää, mitä ihminen ajattelee ja miksi hän toimii niin kuin toimii. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 72.) Kirjallisessa kyselyssä tutkimushaastattelijana voi toimia joku muu kuin tutkija itse. Kysymykset perustuvat teoreettiseen lähtökohtaan, eikä haastattelija saa vaikuttaa vastauksiin omilla mielipiteillään tai toiminnallaan. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 96–98.) Aineistonkeruumenetelmän, joka tähän tutkimukseen valittiin, sopii hyvin käyttöön silloin, kun halutaan kuvailevaa aineistoa, mutta aineiston kerääjä ei voi itse olla fyysisesti läsnä.

Opinnäytetyön tekijän tutustuttaminen Godly Playhin alkoi Godly Play -konferenssista keväällä 2010. Salon seurakunta antoi opinnäytetyön tekijälle mahdollisuuden osallistua Godly Playn introduction-kurssille syksyllä 2010. Tämä oli aineiston keräämisen kannalta hyödyllistä, koska se lisäsi ymmärrystä siitä, millaista aineistoa kirjallinen kysymys voisi vastaajien taholta tuottaa.

4.3 Tutkimusaineiston analysointi

Kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta on tehty yhtä kauan kuin sosiaalitieteet ovat olleet olemassa. Se on vakiinnuttanut asemansa ihmistieteisiin ja erityisesti hoitotieteeseen. Kvalitatiivinen tutkimus kattaa laajan kirjon erilaisia lähestymistapoja. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 49.) Laadullisen, aineistolähtöisen hoitotieteellisen tutkimuksen perusprosessi on sisällönanalyysi. Se on tutkimusmenetelmä, jolla voidaan analysoida kirjoitettua kommunikaatiota, ja tarkastella asioiden ja tapahtumien merkityksiä, seurauksia ja yhteyksiä. (Latvala & Vanhanen-Nuutinen 2003, 21.)

Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä on kolme vaihetta, pelkistäminen, ryhmittely ja abstrahointi. (Kylmä & Juvakka 2007, 116.) Pelkistäminen tarkoittaa, että aineistosta kerätään ilmaisuja, jotka vastaavat tutkimustehtävään. Ilmaukset kerätään listaksi siinä muodossa kun ne esiintyvät aineistossa. (Kyngäs & Vanhanen 1999, 5–7.) Ilmauksista etsitään samankaltaisuudet ja eroavaisuudet. Yhdistetään ilmaukset ja luodaan niistä alaluokat. Alaluokista muodostetaan yläluokat ja lopulta kokoava käsite. Analyysiyksikkö eli ilmaus voi olla yksittäinen sana tai jopa lause. Tuloksissa luokittelun pohjalta syntyneet käsitteet ja yläluokat kirjoitetaan auki alemmilla luokilla, ja niiden sisällöllä. Johtopäätöksiä mietittäessä pyritään ymmärtämään, mitä asiat ovat merkinneet tutkittaville, ja koko analyysi pyritään tekemään tutkittavien näkökulmasta. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 108–113.)

Aineisto saadaan järjestetyksi johtopäätösten tekoa varten sisällönanalyysillä. Tämä tarkoittaa sitä, että sisällönanalyysi tuottaa raaka-aineet teoreettiseen pohdintaan, mutta itse pohdinta tapahtuu tutkijan oman ajattelun perusteella. (Grönfors 1985, 161.) Sisällönanalyysi soveltui tässä opinnäytetyössä hyväksi menetelmäksi, kun haluttiin lähteä avaamaan saatua tutkimusaineistoa. Tutkimusta tehdessä tuli koko ajan huomioida, mitä Godly Play -ohjaajat halusivat vastauksissaan sanoa. Vastaukset tuli suhteuttaa tutkimuskysymykseen, mutta siihen oli vastauksissa vastattu niin, että aineisto kokonaisuudessaan vastasi hyvin kysytyyn aiheeseen.

Tutkimuksessani olen esseevastausten perusteella kerännyt analyysiyksiköt eli ilmaukset alaluokkien alle, joiden teoreettinen perusta on selvitetty opinnäytetyöraportin luvussa 2. Alaluokat ryhmittyvät edelleen yläluokkien alle, jotka on määritelty opetus- ja kulttuuriministeriön lasten hyvinvoinnin indikaattorien mukaan. Esimerkki pelkistyksestä ja ryhmittelystä löytyy liitteistä (LIITE 2). Esseet oli kirjoitettu kuvailevalla tyylillä ja olivat kielellisesti rikkaita. Ilmauksia eri alakategorioiden alle löytyi runsaasti.

5 TUTKIMUKSEN TULOKSET

5.1 Godly Play osana leikki-ikäisen lapsen hyvinvointia

Godly Playsta oli tutkimusaineiston perusteella havaittavissa erilaisia osatekijöitä, jotka vaikuttavat leikki-ikäisten lasten hyvinvointiin. Nämä osatekijät olivat luokiteltavissa seuraavien hyvinvoinnin indikaattorien alle: osallistuminen ja sosiaalinen toiminta, oppiminen, terveys ja turvallinen kasvuympäristö.

5.1.1 Osallistuminen ja sosiaalinen toiminta

Sosiaalinen kehitys ja vuorovaikutustaidot tulivat esille useissa vastauksissa. Ohjaajat pitivät Godly Playta yleisesti kehitystä kannustavana. Vastauksissa tuli esille lapsen asema ryhmässä sekä aikuisten suhteen, että muiden lasten suhteen. Godly Play koettiin osallistumiseen rohkaisevana, ja myös onnistumisen kokemuksia ryhmätoiminnassa oli havaittu. Vastauksissa kuvattiin lasten toimintaa, ja toiminnan kehittymistä ryhmätilanteissa. Vaikutusta lapsen kykyyn vuorovaikuttaa kuvattiin seuraavanlaisin ilmauksin: uskaltautuu sanomaan omia mielipiteitään, sosiaaliset taidot harjaantuvat, kyky ymmärtää sanatonta viestintää ja annetaan työrauha kaikille. Ryhmään kuulumisen tarve, ja sen täyttyminen tulivat myös esiin ohjaajien vastauksissa.

...syksyllä oli vaikeuksia antaa muille puheenvuoroa tai kuunnella muita, nyt keväällä ryhmä on paljon keskittyneempi ja maltillisempi.

...uskaltautuu sanomaan omia mielipiteitään.

...saa osallistua keskusteluun.

Ensin lapset saattavat kilpailla tekemisillään.

...sosiaaliset taidot harjaantuvat Godly Playssa.

Kielellinen kehitys ilmeni vastauksissa. Useissa vastauksissa sanottiin Godly Playn rikastuttavan kieltä ja sen oppimista. Puhuttua kieltä kuvattiin kauniiksi. Godly Playn koettiin kunnioittavan lasten kykyä tuntea viestintää ja rohkaisevan käyttämään kieltä. Toisaalta vastauksissa ajoittain puhuttiin puhutun kielen niukkuudesta kertomusten aikana, jolloin itse kertomus muodostui pääasiaksi. Vastauksissa esiintyikin raamatunkerronta- ja raamatunkertomustermit liittyen kielelliseen kehitykseen.

Kerronnassa puhuttu kieli on kaunista, selkeää ja rauhallista...

Kerrontatapa ei korosta kertojan persoonaa, joten tarina tulee pääasiaksi.

Godly Playssa kunnioitetaan lapsen kykyä tuntea ja aistia niin sanallista kuin sanatontakin viestintää.

...uskalautuu sanomaan omia mielipiteitään.

...rikastuttaa kieltään...

...oppii kenties uusia sanoja ja sanontoja.

5.1.2 Oppiminen

Leikki mainittiin vastauksissa. Reagoimisvaiheesta puhuttaessa osa vastaajista käytti kuitenkin termiä työskentely, jolloin mainituksi tuli myös työrauha. Vapaa tekeminen, purkaminen, käsittely ja itsensä toteuttaminen liitettiin niinkään reagoimisvaiheeseen. Godly Play tarvikkeista kerrottiin leikin yhteydessä useissa vastauksissa, ja lisäksi Godly Playssa omien kokemusten esille tuominen liittyi leikkiin.

Lapset voivat tuokion päätteeksi leikkiä tavaroilla, joten he kertovat tarinaa.

Lapset tuovat leikkiin usein omia kokemuksiaan.

...hän saa kokea, että hänen työskentelynsä on arvokasta...

5.1.3 Terveys

Fysiologinen kehitys ja Godly Playn liittyminen siihen tuli aineistossa ilmi. Fyysisistä aspekteista mainittiin lähinnä juhlavaiheen yhteydessä, jolloin puhuttiin aistien käyttämisestä Godly Playssa. Godly Play mainittiin kokonaisvaltaiseksi kokemukseksi, jossa lapset käyttävät kaikkia aistejaan. Termi fysiologiset perustarpeet mainittiin, jonka yhteydessä puhuttiin fyysisestä kontaktista Godly Play -tuokioissa.

Godly Play menetelmä antaa lapselle mahdollisuuden käyttää kaikkia aistejaan: kuuloa, näköä, tunto- ja jopa makuaistiaan silloin, kun tilanne jatkuu myös yhteiseen juhlaan.

Hengelliseen terveyteen liittyviä osatekijöitä ilmeni ohjaajien vastauksissa runsaasti. Lapsilähtöisyys ja lapsen tuleminen nähdyksi omana itsenään olivat sielunhoidollisena aspektina läsnä Godly Playssa. Hyväksytyksi tulemistä nähtiin Godly Playssa tapahtuvan suhteessa ryhmään ja aikuisiin, mutta myös suhteessa Jumalaan. Godly Play kuvattiin hengellisenä matkana, jossa lapsi saa nauttia omasta hengellisyydestään ja löydöistään. Pyhyys koettiin voimakkaana Godly Playssa, jolla ohjaajat näkivät parantavaa ja tervehdyttävää ominaisuutta, Jumalan parantavaa läsnäoloa ja kohtaamista. Raamatunkertomusten tutuksi tuleminen mainittiin monissa vastauksissa, mutta painotusta löytyi myös sille näkökannalle, että Godly Play ei korosta ohjaajan eikä lasten uskonnollista vakaumusta. Paatoksellisuutta ei katsottu olevan. Tätä perusteltiin sillä, että Godly Playssa lapselle ei aseteta oikeaa eikä väärää, vaan Jumalan edessä kaikki ajatukset ovat sallittuja. Godly Play koettiin voimaannuttavana.

Kokemus siitä, että joku oikeasti välittää voi siirtyä kokemukseksi, että Jumala, Luoja tai miksi kukin elämänsä korkeampaa voimaa aikanaan kutsuukin, välittää ja rakastaa minua juuri tällaisena.

Lapselle on varmasti hyvinvointia lisäävää huomata, että aikuisetkin ovat Pyhän edessä hoidossa.

Lapsi saa kokemuksen, että häntä arvostetaan ja kuunnellaan, kun hän saa itse kysellä, miettiä ja ihmetellä.

Hyvinvointi lisääntyy, kun saa yhteyden omaan sisimpään ja yhteisö hyväksyy sen. Joillekin se on kokemus rakastavasta Jumalasta.

5.1.4 Turvallinen kasvuympäristö

Godly Playn nähtiin vaikuttavan lapsen **omanarvontunnon** kehittymiseen. Ohjaajat näkivät, että Godly Playssa lapsi saa kokea olevansa kykenevä ja taitava. Lapsi on tärkeä omana itsenään. Hänen työskentelynsä on arvokasta. Aikuisen ja lapsen asema tuli esille useissa vastauksissa, joissa lapsi ja aikuinen asetettiin samalle tasolle. Aikuisen katsottiin arvostavan lapsen sanomaa, ei arvostelut eikä määrännyt. Godly Playssa lapsen katsottiin kokevan elämänsä tärkeäksi. Rohkaisevan asenteen katsottiin vahvistavan lapsen itsetuntoa.

Lapsi joka kokee itsensä arvokkaaksi, jota kunnioitetaan, jonka luovutusta arvostetaan ja jota kuunnellaan, saa ainutkertaisia kokemuksia siitä, että on arvokas ja ainutlaatuinen.

...ja aikuinen arvostaa lapsen sanomaa, ei arvostelee eikä määrää.

...hänen ei tarvitse ajatella, odottaako aikuinen jotain tiettyä vastausta...

Aikuinen ei Godly Playssa asetu lapsen yläpuolelle, vaan on aina lapsen kanssa samalla tasolla...

Rohkaiseva asenne vahvistaa hänen itsetuntoaan.

...Godly Play...auttaa häntä kehittämään ja kehittymään omana ainutlaatuisena yksilönä...

Turvallisuuden perustuntemuksen eli perusluottamuksen katsottiin kasvavan Godly Play -tuokioiden mukana. Tuokioissa aikuisen katsottiin arvostavan lasta ja kunnioittavan hänen kykyjään. Ei tarvinnut ajatella, kuinka aikuinen vastaa. Tuokiot koettiin turvallisiksi, koska ne toistuivat aina samankaltaisina ja lasten tiedettiin tuntevan menetelmän. Hiljaisuus lisäsi turvallisuutta, samoin aikuisen läsnäolo.

...toimintakaava on samanlainen, turvallinen, samankaltaisesti toistuva tuokion rakenne.

...purkaa leikin avulla pelkojaan turvallisesti kokemassaan ympäristössä.

He tuntevat jo menetelmän ja selvästi nauttivat...

Lapselle hiljaisuus on turvallista ja tärkeää.

Ryhmä toimintaympäristönä oli Godly Playssa ohjaajien mielestä turvallinen, hiljainen ja rauhallinen. Godly Play -tuokiossa noudatettavia sääntöjä lueteltiin vastauksissa, mutta sanaa säännöt siellä ei esiintynyt. Sen sijaan yhdessä leikkiminen, yhteisöllisyys ja onnistumisen tunteet olivat tulleet huomioiduiksi. Lapsi nähtiin yhtenä ryhmän jäsenenä, mutta kohdattiin yksilöllisesti.

...ja antaa lapselle yhteisönä ja yksilönä luvan olla sen kokoinen kuin on.

Lapsi saa tuntea tulleensa kohdatuksi yksilöllisesti Godly Playssa, useinhan lapsia käsitellään ryhmänä.

Lapsi saa olla yksi jäsen ryhmässä.

...antaa lapselle yksilönä ja yhteisönä luvan olla sen kokoinen kuin on.

5.2 Yhteenveto tuloksista

Ohjaajien vastauksien perusteella Godly Playsta oli löydettävissä leikki-ikäisten lasten hyvinvointia edistäviä tekijöitä. Kansallisista hyvinvoinnin indikaattoreista mukana olivat osallistuminen ja sosiaalinen toiminta, oppiminen, terveys ja turvallinen kasvuympäristö. Sosiaalinen kehitys, vuorovaikutustaidot ja kielellinen kehitys liittyivät osallistumiseen ja sosiaaliseen toimintaan. Oppimista ohjaajat katsoivat tapahtuvan useilla kehityksen osa-alueilla, mutta voimakkain vaikutus oppimiseen Godly Play -ryhmissä nähtiin leikkimisessä. Hengelliseen terveyteen Godly Playn nähtiin vaikuttavan voimakkaasti, mutta fysiologiseen terveyteen vähemmän. Turvalliseen kasvuympäristöön liittyivät ohjaajien viittaukset perusluottamuksen kehittymiseen, toimintaympäristöön ja omanarvontunnon kehittymiseen. Ohjaajien vastauksista ei löytynyt ilmauksia, jotka olisivat kytkeyneet Godly Playn yhteiskunnalliseksi vaikuttajaksi tai materiaalsen hyvinvoinnin ylläpitäjäksi, joten näitä hyvinvoinnin indikaattoreita ei tuloksissa ole analysoitu.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

6.1 Tutkimustulosten tarkastelu

Luodeslampi (2004, 175–176) on kirjoittanut Godly Playsta seuraavaan tapaan. Uskonnollinen kieli vaikuttaa tavalla, johon mikään muu kommunikaation tapa ei kykene. Uskonnollisen kielen tehtävä on tuoda eksistentiaalinen ajattelumme ulottuville. Godly Play toimii kristillisen kielen aihealueella, ja pyrkii sitä kautta avaamaan lapsen eksistentiaalisia kysymyksiä. Opinnäytetyöni tukee tätä ajatusta, mutta havaittavissa oli myös, että Godly Play -ohjaajien mielestä Godly Play kehittää lasten kieltä muutoinkin kuin vain eksistentiaalisella sektorilla. Raamatullinen aspekti tuli tutkimuksessa ilmi ohjaajien taholta, mutta ohjaajat kokivat Godly Playn myös yleisesti rohkaisevan käyttämään kieltä. Myös muu kuin kielellinen ilmaiseminen liitettiin Godly Playhin.

Godly Play -ohjaajat kokivat Godly Play -tuokiot lapsille turvallisina ja hyvinä paikkoina. Vastauksissa puhuttiin paljon säännöistä, joista Godly Playssa pidetään kiinni. Mainittuja sääntöjä olivat muun muassa toisten sanottavan kuunteleminen, työrauhan antaminen ja se, että juhla-aterialla aina odotetaan, että kaikki ovat saaneet. Kuitenkaan ohjaajat eivät koskaan maininneet sanaa säännöt. Tämä voi johtua siitä, että vaikka ohjaajat kokivat tuokiot lapsille turvallisina, niissä ei ole ankaria sääntöjä. Berryman kirjoittaa, että jos tuokion aikana esiintyy häiriötä, lasta on pyydettävä istumaan ovivahdin viereen. Tätä ei saada pitää rangaistuksena, eikä lasta pidä poistaa kerrontatilanteesta. Häiriöön ei tule kiinnittää enempää huomiota. (Berryman 2004, 86–87.)

Turvallisuuden tunteeseen liittyen tutkimuksessa kävi ilmi, että vaikka ohjaajat pitivät tuokioita turvallisina, aikuisen asemaa ei vastauksissa kuvattu voimakkaaksi. Se sijaan useissa vastauksissa toistuvasti kerrottiin lapsen tasolle menemisestä. Godly Play -tilannetta on vaikea ymmärtää, jos sitä ei ole itse kokenut. Ovivahti ja rauhallinen suljettu tila luovat turvallisuutta, mutta toisaalta ohjaaja ei Jumalan edessä pyri olemaan eri tasolla kuin lapset. Ohjaajien kokema

turvallinen kasvuympäristö Godly Play -tuokioissa syntyy siis jostakin muusta kuin aikuisen luomasta turvasta. Hyväksyvä ja lämmin ilmapiiri välittyivät luettaessa ohjaajien esseevastauksia kokonaisuuksina.

Tutkimusprosessin edetessä fysiologisen kehityksen liittyminen Godly Playhin oli alati epävarmaa, vaikka fysiologinen kehitys kuuluukin lapsen hyvinvoinnin edistämiseen. Se karsiminen pois tuloksista oli loppuun asti eräs mahdollisuus. Analyysiyksikköjä etsittäessä, fysiologiseen kehitykseen liittyviä ilmauksia oli kuitenkin mukana melko paljon. Lopullisesti asian ratkaisi se, että eräs vastaajista oli kirjoittaessaan maininnut lapsen kehityksen kohdalla sanatarkasti termin ”fysiologiset perustarpeet”. Vastaaja halusi kertoa Godly Playsta myös tämän näkökannan, jolloin fysiologinen kehitys oli huomioitava tulososassa.

Oppiminen on lapsen hyvinvoinnin osatekijä. Kyselyn tulosten perusteella Godly Playn avulla oppii paljon erilaisia asioita, jolloin leikkiminen on luonnollinen tapa lapselle oppia. Ohjaajat puhuivat kielellisestä oppimisesta, sosiaalisten taitojen, vuorovaikutustaitojen ja ryhmäkäyttäytymisen oppimisesta. Ilmaisemisen kehittyminen tuli myös esille. Lisäksi mainittiin käytöstavat ja raamatunkertomukset. Godly Play -tuokioon kuuluvassa reagoimisvaiheessa lapset saavat leikkiä, jos haluavat, tai esimerkiksi piirtää tai muovailta jotain. Tässä vaiheessa he käsittelevät kaikenlaisia asioita, mutta ehkä eniten tuokion tapahtumia. Silloin oppimista tapahtuu ainakin kaikilla ohjaajien mainitsemilla osa-alueilla. Lapsilla oppimista voi tapahtua missä tahansa, mutta tutkimustulosten perusteella Godly Play on ohjaajien mielestä erittäin tehokas ilmaisemisen, kielen ja hengellisten käsitteiden opettamismenetelmä. Tämä väite perustuu siihen, että näitä osa-alueita kuvailtiin pitkään useissa vastauksissa. Sosiaalisuutta ja yhteisöllisyyttä käsiteltiin myös lähes kaikissa vastauksissa, mutta niiden oppimisesta ei puhuttu kaikissa vastauksissa.

6.2 Tutkimustulosten tarkastelu sielunhoidollisesta näkökulmasta

Jalovaaran (2008) tutkimuksessa seurakuntien lastenohjaajat näkivät lasten sielunhoidossa nykyisin olevan erilaisia elementtejä. Tukevan vuorovaikutuksen katsottiin kuuluvan sielunhoitotyöhön. Lapsilähtöisyys koettiin sielunhoidolliseksi, joka tarkoittaa muun muassa lapsen arvostamista. Lasten sielunhoidossa omintakeista oli kontekstisidonnaisuus, joka tarkoittaa tilanelähtöisyyttä, eli sitä, että sielunhoito tapahtuu osana arjen toimintaa. Jalovaara liittyy kontekstiin hyvän ilmapiirin, leikit ja turvallisen aikuisen. Samoin mukaan kuuluvat kirjat, näytelmät, laulut, rukoukset ja hoiva. Jalovaaran tutkimuksessa on oman tutkimukseni kannalta merkittävää se huomio, että kyseiset elementit ovat ryhmän toiminnassa mukana huolimatta siitä, onko ryhmässä sielunhoitoa tarvitsevaa lasta vai ei. (Jalovaara 2008, 44–56.)

Godly Playssa ohjaajat kertovat raamatun kertomuksia, ja käyttävät tähän sanoja, ilmeitä, eleitä ja kertomusmateriaalia. Ohjaajat kuvailivat Godly Play -tuokioiden lämmintä ilmapiiriä ja turvallisuutta, aikuisen läsnäoloa ja hoivaa. Useat sielunhoidon elementit toteutuvat Godly Playssa, ja ohjaajien kokemukset tilanteista ovat hyviä. Ohjaajat kohtaavat paljon ryhmiä, joista kaikissa ei ole sielunhoitoa tarvitsevia lapsia. Ohjaajien kokemusten perusteella Godly Play vaalii hengellistä terveyttä kaikilla lapsilla, mutta tämän opinnäytetyön aineiston perusteella Godly Play -ryhmissä autetaan sielunhoidon tarpeessa olevia lapsia, vaikka toimintaa ei kohdisteta ryhmässä tarkasti heihin.

Jalovaaran tutkimuksessa hengellinenkin ulottuvuus liittyy lasten sielunhoitoon, mutta sen käsittäminen on siksi vaikeaa, että hengellisyys liittyy joka tapauksessa sielunhoitoon. Sielunhoidon välineinä Jalovaaran tutkimuksessa lastenohjaajat käyttivät draamamenetelmiä, kirjoja, nukketheateria, toiminnallisuutta, leikkiä ja ilmaisua. (Jalovaara 2008, 56–58.) Tässä tutkimuksessa Godly Play ohjaajien vastauksista oli hengellisellä saralla huomattavissa paljon sielunhoidollisia elementtejä. Paitsi, että Godly Play on lähtökohtaisesti hengellistä, se on myös lapsilähtöistä. Sielunhoidon välineistä mukana on ainakin tukevaa vuorovaikutusta, kertomuksia, leikkiä ja ilmaisua.

On ilmeistä, että Godly Playta voi käyttää lapsen hengellisen terveyden edistäjänä. Ekumeeninen luonne auttaa Godly Playta tavoittamaan kaikki ryhmän lapset, ja lapset saavat eksistentiaalisen ajattelun välineitä, mikä osa hengellisen terveyden edistämistä.

6.3 Eettisyys

Tieteellisen tutkimuksen tekemisessä on noudatettava eettisyyttä. Maailman lääkäriiliiton Helsingin julistus (1964) on tutkimusetiikan ohjeistus, joka on pääsääntöisesti tarkoitettu lääketieteellisen tutkimuksen ohjeeksi, mutta se soveltuu myös hoitotieteeseen. Julistuksessa määritellään paljon eettisesti huomioitavia asioita, esimerkiksi se, millä tavalla tutkimussuunnitelma tulee arvioida eettisessä toimikunnassa. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 173–175.) Oma tutkimukseni tehtiin seurakunnassa, jossa tutkimusluvan saamisesta on erilaisia käytäntöjä. Aluksi yhteistyösopimus ja tutkimuslupa olivat suullisia.

Myöhemmin yhteistyösopimus ja tutkimuslupa tehtiin kuitenkin kirkkoherran taholta myös kirjallisena. Tutkimuslupa-anomus löytyy liitteistä (liite 3). Kirjallisella tutkimusluvalla saatiin suullista sopimusta kattavampi juridinen suoja sekä tutkimukseen osallistuville että opinnäytetyön tekijälle. Tämän jälkeen tutkimus toteutettiin siten, että yhteyshenkilö Salossa välitti kyselyt ohjaajille, jolloin ohjaajien nimet olivat ainoastaan yhteyshenkilön tiedossa. Yhteyshenkilö keräsi vastaukset, ja toimitti ne opinnäytetyön tekijälle, mutta osa vastaajista postitti vastaukset perille.

Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen (2009, 180) mainitsevat lapsiin liittyvän tieteellisen tutkimuksen eettisyydestä. Heidän mukaansa lasten ottaminen mukaan tieteelliseen tutkimukseen voidaan perustella sillä, että saadaan heidän näkemyksistään uutta tietoa. Opinnäytetyössäni eettisyys oli otettava tarkasti huomioon, koska aihealue liittyy lapsityöhön. Vastaajat olivat kuitenkin aikuisia, jolloin heillä oli itsellään ymmärrystä siitä vastuusta, joka heillä oli vastatessa.

Tutkimuksen toteuttaminen voi vaikuttaa siihen työhön, jota seurakunnissa tehdään lasten parissa. Tämä luo vastuun, josta osan kantaa opinnäytetyön tekijä ja työelämäyhteistyökumppani Salon seurakunta.

Opinnäytetyöni aiheen valitseminen lähti liikkeelle siitä, että lasten sielunhoidon luennolla opettaja sanoi, että aiheesta ei ole paljon tutkimusta. Sielunhoito ja erityisesti lasten sielunhoito on mielenkiintoinen aihe, mutta sen liittäminen hoitotyöhön ei ole helppoa, mikä sanottiin luennollakin. Minulla oli yhteyksiä Salon seurakuntaan, ja siellä lapsityössä oleva henkilö ehdotti, että olisin tutkinut Salon seurakunnassa Godly Playta sielunhoidollisesta näkökulmasta. Yhdessä Salon seurakunnan ja opettajien kanssa aiheeksi muodostui tutkia Godly Playta osana leikki-ikäisen lapsen hyvinvointia. Samalla esille saattaisi tulla hengelliseen terveyteen ja sielunhoitoon liittyviä asianhaaroja.

Työelämätahon puolesta paras tapa lähestyä aihetta oli kysyä Godly Play -ohjaajilta, koska asian kysyminen suoraan lapsilta ei olisi ollut kovinkaan eettistä. Lapset osaisivat kertoa sen hetkisistä tuntemuksistaan, mutta suuremmasta kokonaisuudesta heidän voisi olla vaikeaa kertoa. Lisäksi Salon seurakunta ei voi myöntää tutkimuslupaa jokaisen lapsen puolesta, vaan vanhempien olisi silloin pitänyt myöntää suostumus. Tämä taas olisi vaatinut laajaa pohjatyötä vanhempien tavoittamiseksi ja informoimiseksi. Suurin eettinen ongelma olisi ollut, että lasten anonymiteetin säilyminen olisi voinut kärsiä.

Kirjallinen kysymys oli hyvä tapa kerätä aineisto, koska Salo oli fyysisesti kaukana opinnäytetyön asuinalueelta. Haastattelut olisi ollut vaikea siksi toteuttaa käytännössä, mutta haastatteluissa olisi voinut esittää tarkentavia kysymyksiä, joita kirjallisesti kysyttäessä ei voinut. Kirjallisesti olisi voitu esittää useita kysymyksiä, mutta viimekädessä päädyttiin yhteen kysymykseen, koska hyvinvoinnin käsitteen jakaminen alakäsitteisiin olisi jo ohjaillut vastaajia. Jos hyvinvoinnin sijaan olisi kysytty, kuinka Godly Play vaikuttaa esimerkiksi oppimiseen, olisi lähtökohtaisesti ajateltu, että se vaikuttaa siihen, ja ohjaajien ajattelua olisi näin ohjailtu. Tutkimuskysymyksen jakaminen useisiin alakysymyksiin olisi ollut eräs vaihtoehto toteuttaa aineiston hankkiminen, ja etukäteen ei voitu tietää, saa-

daanko yhdellä kysymyksellä riittävä aineisto tutkimukseen. Ohjaajat vastasivat laajoilla esseillä, ja kirjoittivat rohkeasti omasta kokemuksestaan, jolloin analysoitavaa materiaalia kertyi riittävästi.

Analyysimenetelmäksi oli valittu sisällönanalyysi, ja menetelmä soveltui hyvin tähän opinnäytetyöhön, koska aineisto oli kuvailevaa tekstiä. Sisällönanalyysillä saatiin koottua ilmauksista pelkistyksiä, alakategorioita ja yläkategorioita. Monet ilmaukset olivat sellaisia, että ne sopivat useiden pelkistysten ja alakategorioiden alle. Lisäksi menetelmän valinnan vuoksi oli vaikeaa arvioida, mitkä asiat olivat sellaisia asioita, joita vastaajat pitivät kaikkein tärkeimpinä asioina vastauksissaan. Opinnäytetyön raportti tulee Salon seurakunnan käyttöön.

6.4 Luotettavuus

Sisäinen validiteetti tarkoittaa teoreettisten ja käsitteellisten määrittelyjen sopivuuteen toteutetussa tutkimuksessa. Teoreettisten lähtökohtien ja käsitteellisten määritteiden pitää olla loogisessa suhteessa keskenään. (Eskola & Suoranta 1998, 214.) Validiudessa on kysymys siitä, mittaako tutkimus sitä, mitä sen on tarkoitus mitata (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 222). Tässä tutkimuksessa haasteena oli jo alun perin se, että lasten hyvinvointi on valtavan laaja käsite, eikä siitä ole olemassa kattavaa ja yksiselitteistä määritelmää. Lasten hyvinvointi määriteltiin tarkasti teoreettisessa osassa kansallisten indikaattorien mukaan, mutta se ei ehkä ole Godly Play -ohjaajien käsitys hyvinvoinnista.

Teoreettinen pohja saatiin psykiatrisesta, hoitotieteellisestä ja kasvatustieteellisestä kirjallisuudesta ja tutkimuksesta. Mikään yksittäinen tutkimus ei voi tarkalleen selittää koko lapsen hyvinvointia. Godly Play -ohjaajat ovat kokeneita lapsityöntekijöitä, ja heillä on valmiiksi olemassa jokin käsitys siitä, mitä lapsen hyvinvointi tarkoittaa. Luultavasti he kenttätöntekijöinä ymmärtävät todella hyvin, millainen on hyvinvoiva lapsi, ja luultavasti he pystyvät myös kokemaan, millainen on hyvinvoiva lapsi, jolle tasolle teoria ei koskaan pääse. Hyvinvointi oli määriteltä laajasti teoreettisessa osassa, mutta kirjallisella kysymyksellä ei ha-

luttu johdatella vastaajia. Koska lapsen hyvinvointi on laaja käsite, syvää validiteettia on haasteellista luoda, mutta perustaksi on tähän opinnäytetyöhön valittu kansalliset lasten hyvinvoinnin indikaattorit.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen ovat laajoja käsitteitä, ja lapsityöntekijöillä on niistä omat käsityksensä. Lapsityöntekijät tuntevat omat toimintatapansa hyvinvoinnin edistämiseen ja heillä jokaisella on yksilöllinen tapansa toimia. Tutkimuksessa tutkittiin Godly Playn hyvinvointia edistäviä osatekijöitä, mutta ohjaajat saattavat nähdä asioita hyvin eri tavoin jopa Godly Playssa. Toisen mielestä tietty asia edistää tehokkaasti hyvinvointia, mutta toisen mielestä ei. Terveyden edistäminen määriteltiin teoreettisella tasolla sekä preventioksi että promootiksi, mutta nämä käsitteet eivät ole ristiriidassa keskenään. Siksi validiteetti on terveyden edistämisen käsitteen kohdalla riittävä.

Reliabiliteetti tarkoittaa, että aineiston tulkinnassa ei ole ristiriitaisuuksia (Eskola & Suoranta 1998, 214). Tällöin aineisto tuo ilmi sen asian, jonka sen kuuluukin tuoda ilmi. Aineiston tulkinta ei ollut helppoa, ja esseevastausten tulkinnassa vaikeaa oli erityisesti se, että tarkentavia kysymyksiä ei voinut tehdä. Vastauksissa luki, mitä luki, joten täytyi vain luottaa omaan tulkintaansa siitä, mitä vastaaja oli halunnut sanoa. Toisaalta tulkitsematta jättäminen olisi voinut johtaa siihen, että vastaajan ääni ei olisi tullut kuuluville.

6.5 Jatkotutkimusehdotukset

Vuonna 1992 Otto Stange julkaisi kirkon sairaalasielunhoidon keskuksen julkaisuna teoksen *Lapsen sielunhoito – sairaalatyön kokemuksia*. Tässä teoksessa on lyhyesti käsitelty, mitä lasten sielunhoito on sairaalassa kyseisenä aikana pitänyt sisällään. Stange on listannut keskeisiä osa-alueita lasten sairaalasielunhoidossa, ja raamatunkertomukset ovat myös keskeinen osa sairaalan lastenosaston teologin toiminnassa. Teoksen esimerkksisairaalassa aloitteen raamatunkertomusten lukemiseksi lapsille olivat tehneet leikinohjaajat, ja he myös aluksi toteuttivat raamatunkertomusten lukemisen yhdessä opiskelijoiden

kanssa. Käytössä oli teksteistä syntyneet laajemmat kokonaisuudet, jotka päätettiin luettiin potilaille. Potilasryhmät koottiin eri osastoilla mahdollisuuksien mukaan. Kertomusten kuuntelu oli vapaaehtoista, koska sairaala ei ole käännytämistä vaan hoitoa varten. Kertominen oli vapaata, muttei liian mielikuvituksellista, jottei kontekstuaalisuus häiriintynyt. Vaikeutena oli myös se, että potilaiden uskonnollinen kasvatus oli erilaista, ja uskonnollinen tietämys erilaisella tasolla. (Stange 1992, 71–74.)

Sairaaloissa käytetään erilaisia sielunhoidollisia menetelmiä lapsille, mutta olisi tutkimisen arvoista selvittää, kuinka Godly Playta voitaisiin käyttää sairaaloiden lastenosastoilla. Stangen selvityksessä myös leikinohjaajat lukivat raamatunkertomuksia lapsille. Tutkimuksen pohjatietojen perusteella Salon seurakunnan Godly Play -ohjaajat eivät olleet käyneet sairaaloissa pitämässä tuokioita, mutta olisi selvittämisen arvoista saada tietää, tarvitaanko sairaalapastorin työssä apua lapsityön tuntemukseen. Laajempi, esimerkiksi opinnäytetyön tasoinen tutkimus voisi parantaa Godly Playn käyttöä lasten sairaalasielunhoidossa myös muualla maailmassa.

Ohjaajat katsoivat Godly Playn olevan erittäin positiivinen lapsen omanarvontunnon eli itsetunnon kehittymiselle, mikä todettiin vastauksissa suoraankin. Ohjaajat ovat kokeneita lapsityöntekijöitä, joten he osaavat arvioida lasten kehittymistä. Ohjaajat myös perustelivat näkökantojaan muun muassa rohkaisevalla ilmapiirillä, ja aikuisen suomalla arvostuksella. Jatkotutkimuksen arvoista on, miksi erityisesti Godly Play vaikuttaa lapsen itsetunnon kehittymiseen verrattuna mihin tahansa muuhun lasten ryhmätoimintaan. Salon seurakunnassa samat lapsityöntekijät saattavat järjestää monenlaista ryhmätoimintaa, jolloin ilmapiiri ja aikuisen arvostus ovat yhtä lailla läsnä. Godly Playssa toimintatapa ja -kaava toistuvat aina samanlaisena ja tilanteet ovat rauhallisia. Lapsella on myös varmuus, että hänen toimintaansa ei arvostella. Riittävätkö nämä seikat selittämään voimakasta vaikutusta lapsen omanarvontuntoon?

Useissa vastauksissa puhuttiin aikuisista Godly Play tuokioissa. Se ei kuulu tämän opinnäytetyön aiheeseen, eikä vaikuta tutkimustuloksiin, mutta oli mielen-

kiintoinen asia, joka on mielestäni mainitsemisen arvoinen. Tähän nojaten voisi olla jatkotutkimuksen arvoista tutkia Godly Playn käyttöä aikuisten ja vanhusten parissa. Godly Playta käytetään ryhmissä, joissa on sekä lapsia että aikuisia, mutta myös ryhmissä, joissa on ainoastaan aikuisia. Aikuisnäkökulma ei ole kuulunut tämän opinnäytetyön aiheeseen, mutta esitän sen jatkotutkimusehdotuksena.

6.6 Oma ammatillinen kasvu opinnäytetyöprosessin aikana

Opinnäytetyön tekeminen on ajoittain haastavaa, koska prosessin aikana tulee usein tilanteita, jolloin ei tarkalleen tiedä, mitä tulee tehdä. Antoisinta tutkimuksen tekemisessä, on ollut perehtyminen siihen, kuinka kvalitatiivista fenomenologista tutkimusta tehdään. Sairaanhoidajien ja kirkonalan työntekijöiden on tarpeellista tietää, kuinka tutkimukset, joita lukee, on tehty ja toteutettu. Lisäksi erityisesti kirkon alalla tehdään jatkuvasti selvityksiä, jolloin menetelmien hallinta on eduksi. Opinnäytetyön tekeminen tutkimuksen kautta on ollut antoisaa. Vaikka se on ajoittain ollut haastavaa ja työlästä, olen kuitenkin iloinen, etten toteuttanut hanketta tai produktia.

Perehtyminen terveyden edistämiseen on ollut yleishyödyllistä, koska sen tulee aina olla läsnä diakonia- ja hoitotyössä. Ammatillisena pääomana se on vahvuus, koska silloin omaa toimintaansa työssä arvioi järkevämmin ja laajemmin. Lasten hyvinvointiin liittyvä ammattitaito on eduksi, jos hakeutuu lastenosastoille, mutta toisaalta ei ole paljoakaan työaloja, joilla ei ole mahdollista joutua tekemisiin lasten kanssa. Tällöin perustietämyksestä on hyötyä.

Godly Play leviää maailmalla, ja siitä tuotetaan uutta tietoa. Godly Playn näkeminen ja kokeminen läheltä auttaa ymmärtämään sen suosiota. Menetelmän ja ilmiön tutkiminen antaa tieteellistä tietoa siitä, mistä on kyse. Aikuiset usein ovatkin kiinnostuneita tutkitusta tiedosta, ja haluavat järjen tasolla ymmärtää asioita. Menemällä seuraamaan Godly Play -tuokion voi kokemuksen tasolla nähdä, mistä on kysymys. Lapset eivät välttämättä ymmärrä tutkitusta tiedosta,

mutta tunteistaan kyllä. Tutkitun tiedon kautta aikuiset voivat päätyä siihen johtopäätökseen, jonka lapset jo tietävät: Godly Play on kivaa. Lisäksi tutkimukset kertovat Godly Playsta kaikenlaista muutakin.

LÄHTEET

- Ahtiainen, Anita 2005. Suuri leikki. Teoksessa Kalevi Virtanen. Kohti leikkivää kirkkoa. Helsinki: Lasten Keskus, 106–116.
- Almqvist, Fredrik 2004. Yhteisölliset ja yhteiskunnalliset tekijät. Teoksessa Irma Moilanen, Eila Räsänen, Tuula Tamminen, Fredrik Almqvist, Jorma Piha & Kirsti Kumpulainen. Lasten ja nuorisopsykiatria. Helsinki: Duodecim, 77–85.
- Berryman, Jerome 1995. Teaching Godly Play – How to Mentor the Spiritual Development of Children. Denver: Morehouse Education Resources.
- Berryman, Jerome 2004. Suuri leikki – Käsikirja Godly play -menetelmään. Helsinki: Lasten Keskus.
- Cederblad, Marianne 1992. Lasten ja nuorten psykiatria. Helsinki: Otava.
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Gothóni, Raili 2009. Lapsen hätä. Teoksessa Kirsti Aalto & Raili Gothóni. Ihmisen lähellä – Hengellisyys hoitotyössä. Helsinki: Kirjapaja, 37–46.
- Grossoehme, Daniel 1999. The Pastoral Care of Children. Oxford: The Haworth Pastoral Press.
- Grönfors, Martti 1985. Kvalitatiiviset kenttätömenetelmät. Juva: WSOY.
- Haapala, Johanna 2006. ”Siitä tuli hyvä tunne, kun se paimen pelasti niitä lampaita”: Godly Play -menetelmän käyttö alakoulun uskonnonopetuksessa. Jyväskylän yliopisto. Opettajankoulutuslaitos. Pro gradu -työ. Tiivistelmä.
- Hakulinen, Heidi 2011. Godly Play Suomessa – Kyselytutkimus Godly Play -uskontokasvatusmenetelmän käyttäjille. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Järvenpään toimipaikka. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 1997. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kirjayhtymä.

- Ikonen, Merja 2006. Lasten vuorovaikutus ja leikki yhteisöllisyyden rakentajana. Teoksessa Kirsti Karila; Maarit Alasuutari; Maritta Hännikäinen; Anna Raija Nummenmaa & Helena Rasku-Puttonen (toim.) Kasvatustuorovaikutus. Tampere: Vastapaino. 149–165.
- Ivanoff, Päivi; Risku, Aija; Kitinoja, Helli; Vuori, Anne & Palo, Raija 2007. Hoitotieteen minua? Lapsen, nuoren ja perheen hoitotyö. Helsinki: WSOY.
- Jalovaara, Maarit 2008. Lastenohjaajien näkemykset ja kokemukset lasten sielunhoidosta päiväkerhossa. Helsinki: Helsingin yliopisto. Käytännöllisen teologian laitos. Pro gradu -tutkielma.
- Kankkunen, Päivi & Vehviläinen-Julkunen, Katri 2009. Tutkimus hoitotieteessä. Helsinki: WSOYpro Oy.
- Karling, Marjo; Ojanen, Tuija; Sivén, Tuula; Vihunen, Riitta & Vilén, Marika 2008. Lapsen aika. Helsinki: WSOY.
- Karvinen, Ikali 2009. Henkinen ja hengellinen terveys – Etnografinen tutkimus Kendun sairaalan henkilökunnan ja potilaiden sekä Kendu Bayn kylän asukkaiden henkisen ja hengellisen terveyden käsityksistä. Kuopio: Kuopion yliopisto. Lääketieteellinen tiedekunta. Väitöskirja.
- Koskenvuo, Markku & Mattila, Kari 2009. Terveystieteen edistämisen ja sairauksien ehkäisyn periaatteet. Duodecim Sairaanhoidajan tietokannat. 19.1.2009. (Viitattu 22.2.2010.)
<http://www.terveysportti.fi/dtk/shk/koti>
- Kylmä, Jari & Juvakka, Taru 2007. Laadullinen terveystutkimus. Helsinki: Edita.
- Kyngäs, Helvi & Vanhanen, Liisa 1999. Sisällön analyysi. Hoitotiede. 11(1), 3–12.
- Latvala, Eila & Vanhanen-Nuutinen, Liisa 2003. Laadullisen hoitotieteellisen tutkimuksen perusprosessi: sisällönanalyysi. Teoksessa Sirpa Jänhonen & Merja Nikkonen (toim.) Laadulliset tutkimusmenetelmät hoitotieteessä. Helsinki: WSOY, 21–43.
- Lindgren, Kaisa 2005. Leikkivä kirkko ja kirkkopedagogiikka. Teoksessa Kalevi Virtanen. Kohti leikkivää kirkkoa. Helsinki: Lasten keskus, 93–98.
- Lindholm, Marja 2004. Lapsi, perhe ja yhteisö. Teoksessa: Paula Koistinen; Susanna Ruuskanen & Tuula Surakka. Lasten ja nuorten hoitotyön käsikirja. Helsinki: Tammi, 14–29.

- Luodeslampi, Juha 2003. Godly play. Teoksessa: Arto Kallioniemi; Antti Räsänen & Päivi Hilska (toim.) Lapsen sielun maisema. Studia Pedagogica -sarja. Helsingin yliopisto. Opettajankoulutuslaitos, 71–78.
- Luodeslampi, Juha 2004. Godly Play. Teoksessa Leena Heinonen; Juha Luodeslampi & Leena Salmensaari. Lapsityön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja, 167–182.
- Lyytinen, Paula; Korkiakangas, Mikko & Lyytinen, Heikki (toim.) 2000. Näkökulmia kehityspsykologiaan: Kehitys kontekstissaan. Porvoo: WSOY.
- Maailman lääkäriliitto 1964. Maailman lääkäriliiton Helsingin julistus: Ihmiseen kohdistuvan lääketieteellisen tutkimustyön eettiset periaatteet. (Viitattu 28.8.2011.)
<http://www.laakariliitto.fi/etiikka/helsinginjulistus.html>
- Nieminen, Pirkko 2004. Oppimis- ja käyttäytymisteoriat. Teoksessa Irma Moilanen, Eila Räsänen, Tuula Tamminen, Fredrik Almqvist, Jorma Piha & Kirsti Kumpulainen. Lasten ja nuorisopsykiatria. Helsinki: Duodecim, 54–56.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö 2011. Lasten hyvinvoinnin kansalliset indikaattorit – Tavoitteena tietoon perustuva lapsipolitiikan johtaminen. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2011:3.
- Pietilä, Anna-Maija; Länsimies-Antikainen, Helena; Vähäkangas, Kirsi & Pirttilä, Tuula 2010. Terveiden edistämisen lähtökohtia. Teoksessa Anna-Maija Pietilä (toim.). Terveiden edistäminen – Teorioista toimintaan. Helsinki: WSOYpro Oy, 15–31.
- Salon kaupunki 2011. Salon kaupungin verkkosivut. (Viitattu 1.9.2011.)
<http://www.salo.fi/linkit/salotietoa/>
- Salon seurakunta 2011. Salon seurakunnan verkkosivut. (Viitattu 1.9.2011.)
<http://www.salonseurakunta.fi/00010570-uutisia-seurakunnasta>
- Savola, Elina & Koskinen-Ollonqvist, Pirjo 2005. Terveiden edistäminen esimerkein – Käsitteitä ja selityksiä. Helsinki: Terveiden edistämisen keskus.

- Sosiaali- ja terveysministeriö 2004. Lastenneuvola lapsiperheiden tukena – Opas työntekijöille. Sosiaali- ja terveysministeriön oppaita 2004:14. Helsinki.
- Sourander, André & Aronen, Eeva 2009. Lastenpsykiatria. Teoksessa Jouko Lönnqvist; Martti Heikkinen; Markus Henriksson; Mauri Marttunen & Timo Partonen (toim.). Psykiatria. Helsinki: Duodecim, 556–590.
- Stange, Otto 1992. Lapsen sielunhoito – sairaalatyön kokemuksia. Kirkon sairaalasielunhoidon keskuksen julkaisu 34. Helsinki: Seurakuntaopiston Lapsityön instituutti.
- Tamminen, Tuula 2004. Vuorovaikutusteoriat. Teoksessa Irma Moilanen, Eila Räsänen, Tuula Tamminen, Fredrik Almqvist, Jorma Piha & Kirsti Kumpulainen. Lasten ja nuorisopsykiatria. Helsinki: Duodecim, 50–52.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

LIITTEET

LIITE 1 Saatekirje tutkimukseen osallistuville

Arvoisa Godly Play -ohjaaja

Godly Play on aihe, josta kaivataan lisää tutkimusta. Opiskelen sairaanhoitaja-diakonissaksi Diakonia-ammattikorkeakoulussa Helsingissä ja teen opinnäytetyönä tutkimuksen Godly Playsta.

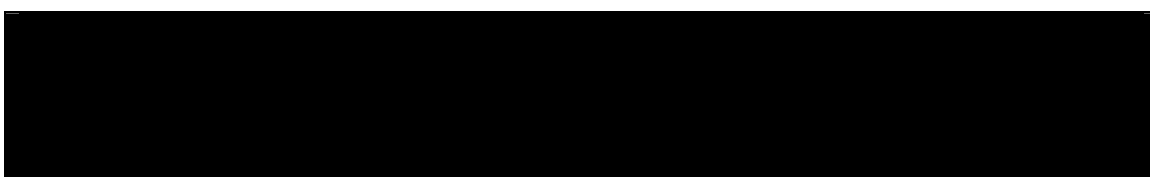
Tutkimuksen tavoitteena on saada uutta tietoa Godly Playsta ja lisätä tietoisuutta Godly Play -menetelmän käytöstä terveen lapsen hyvinvoinnin edistämiseksi. Tutkimuksen tarkoitus on kuvata Godly Playn merkitystä terveen lapsen hyvinvoinnille. Tutkimus on luonteeltaan laadullinen ja tulokset analysoidaan sisällönanalyysilla.

Vastaamalla tähän kyselyyn Teillä on mahdollisuus olla mukana tuottamassa uutta tietoa liittyen Godly Play -menetelmään. Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista, ja sitä sitoo luottamuksellinen salassapitovelvollisuus. Tämä tarkoittaa, että saadut vastaukset analysoidaan täysin salaisesti, eikä kenenkään henkilöllisyyttä ole mahdollista selvittää tutkimuksen perusteella. Yksittäistä vastaajaa ei ole mahdollista tunnistaa.

Salon seurakunta on myöntänyt tutkimusluvan tälle tutkimukselle, mutta ketään ei vaadita vastaamaan tähän kyselyyn. Valmis opinnäytetyö tulee Salon seurakunnan saataville ja Teillä on mahdollisuus lukea valmis työ.

Paljon kiitoksia osallistumisesta!

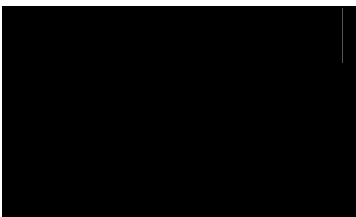
Halutessanne lisätietoa voitte ottaa yhteyttä!

LIITE 2 Esimerkki analysoinnista

Alkuperäiset ilmaukset	Pelkistetyt ilmaukset	Alakategoriat	Yläkategoriat
ei tarvitse ajatella, odottaako aikuinen jotain tiettyä vastausta	Rohkaisu osallistumiseen	Sosiaalinen kehitys ja vuorovaikutustaidot	
levoton ja rauhaton ryhmä seuraa kertomusta hiiskumatta ja liikkumatta	Kuvaukset siitä, kuinka lapsi vaikuttaa ryhmässä		
lapsi saa olla yksi jäsen ryhmässä	Ryhmään kuuluminen ja sen tarve		
lapsi uskaltautuu sanomaan omia mielipiteitään	Rohkaisu käyttämään kieltä	Kielellinen kehitys	Osallistuminen ja sosiaalinen toiminta
kiinnostavalla ja konkreettisella tavalla eläytymään Raamatun kertomuksiin	Raamatunkerronta ja kertomukset		

LIITE 3 Tutkimuslupa-anomus

TUTKIMUSLUPAHAKEMUS

5.3.2011

Opiskelen sairaanhoitaja-diakonissaksi Diakonia-ammattikorkeakoulussa Helsingissä. Teen opinnäytetyönä tutkimuksen Godly Play -menetelmästä. Tutkimuksen tarkoitus on kuvata Godly Play:n merkitystä terveeseen lapsen hyvinvoinnille. Tavoitteena on saada uutta tietoa, ja lisätä tietoisuutta Godly Play:n käytöstä terveeseen lapsen hyvinvoinnin edistämiseksi.

Tutkimus lisää tutkittua tietoa Godly Play:sta, ja tutkimuksesta on hyötyä Godly Play -menetelmän käytön lisääntymiselle. Godly Play -menetelmän hyödyntäjät saavat lisää tietoa siitä, millaista merkitystä Godly Play:lla on lapsen hyvinvoinnille. Teoreettinen perusta pohjaa terveyden edistämiseen ja sielunhoitotyön tutkimuksiin. Käytännössä teen kyselyn Godly Play -ohjaajille Salon seurakunnassa. Pyydän tutkimuslupaa opinnäytetyötä varten.

Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista ja luottamuksellista. Yksittäisen vastaajan henkilöllisyyttä ei ole mahdollista selvittää. Tutkimus on laadullinen selvitys, ja analyysimenetelmänä sisällönanalyysi.

Valmis työ tulee Salon seurakunnan saataville, opinnäytetyön tekijälle ja Diakonia-ammattikorkeakouluun.

